Merhabalar,

Türkiye ve Azerbaycan ilişkilerini konu alan, iki kardeş ülkenin isimlerini vermiş olduğumuz Türkiye Azerbaycan Dergisi, 2019 senesinde yayın hayatına başladı. 3 ayda bir okuyucularla buluşan dergimiz birçok konuyu kapsayacak şekilde "bir millet iki devlet" düsturu çerçevesinde yayın yapıyor. Azerbaycan ve Türkiye arasındaki siyasi, ekonomik, kültürel, sosyal ilişkilerin ve bu alanlarda yaşanan olayların haber analiz olarak konu edildiği dergimizde aynı zamanda kardeş ülke Azerbaycan'da yaşanan güncel gelişmeler de işleniyor. Dergimizde bulunan haberlerin yanı sıra makalelerin, aynı zamanda aktüel yaşam ve akademik çalışmaları birleştiren özgün bir bakış açısının doğmasına olanak sağlayacağını umuyoruz.

Türkiye Azerbaycan Dergisi, özetle, Cumhurbaşkanlarımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan ve Sayın İlham Aliyev arasındaki samimi dostluk, ekonomi alandaki dev projeler ve tarihi kardeşlik temelinde ilerleyen iki ülke ilişkilerini daha da geliştirmeyi kendisine misyon olarak belirleyerek yoluna devam ediyor.

Türkiye Azerbaycan Dergisi'nin üçüncü sayısında, Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de düzenlenen Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi – Türk Keneşi'nin 7. Devlet Başkanları Zirvesi'ne yer verdik. "Türk Konseyi Özel" temasıyla çıkardığımız bu sayımızda, Konsey'in Devlet Başkanları Zirvesi, Dışişleri Bakanları Konseyi, Dünya Türk İş Konseyi Toplantısı, Bakü İş Forumu ve zirve kapsamında düzenlenen diğer etkinlikleri detaylı olarak ele aldık. "bir millet iki devlet" anlayışıyla yayınlanan Türkiye Azerbaycan Dergisi'nin üçüncü sayısını "6 devlet tek millet" söyleminin damga vurduğu Türk Konseyi Zirvesi'ne hasretmekten onur duyuyoruz.

Türkiye Azerbaycan Dergisi'nin yayın ekibi olarak sizlere keyifli okumalar diliyor ve dergimizin Türk Konseyi Bakü Zirvesi Özel Sayısına katkı sağlayan herkese teşekkürlerimizi sunuyoruz!

Gelecek sayılarda buluşmak dileğiyle...

AJANS TURKA

Türkiye Azerbaycan Dergisi ücretsizdir.

Parayla satılmaz.

turkiyeazerbaycan.com TurkiyeAzerbaycanDergisi TrAzDergisi

Bir millet

iki devlet

İÇİNDEKİLER

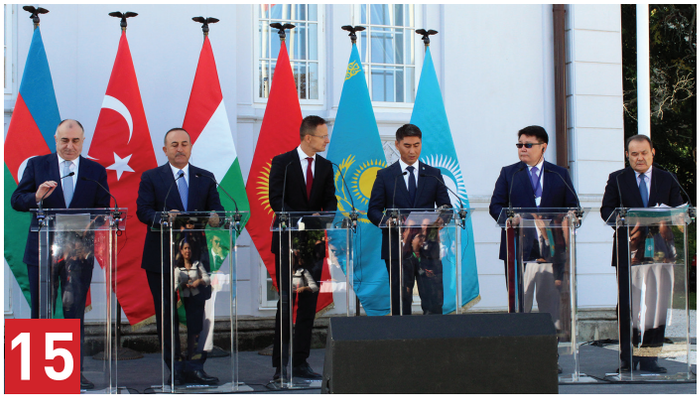

15

Türk Konseyi'nin Avrupa ile İlişkilerinin Merkezi: Avrupa Temsilcilik Ofisi Açıldı

Macaristan Dışişleri ve Dış Ticaret Bakanı Peter Szijjarto: Macaristan her zaman doğu ve batının işbirliği yapması için çalışıyor. Türk Konseyi'nin Budapeşte'de ofis açması kararı da bunu ispatlamıştır.

16

Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan Bakü'de Tarihi Mesaj: "6 Devlet Tek Milletiz!

"Biz iki ayrı devlet olsak da aynı milletin evlatlarıyız, bunun için her fırsatta 'Biz iki devlet, tek milletiz' dedik, diyoruz. Şimdi tabii yapılacak Türk Konseyi'nde bunu biraz daha geliştiriyoruz, diyoruz ki '6 devlet, tek milletiz'.

26

Haber Röportaj Yazı

Fuad MURADOV: "Bir milletin iki diasporası olmaz" sözü sadece hoş bir ifade değil, karşımıza konulan önemli bir görev, tarihsel bir zorunluluktur

Devlet Komitesi olarak, devletimizin siyasetine ve devlet başkanımızın talimatına uygun olarak, dünyadaki Azerbaycanlıları birbirine bağlamak ve Türk Dünyası'nın birliğini güçlendirmek için mümkün olan her şeyi yapıyoruz ve bu çalışmaları yapmaya da devam edeceğiz.

Bakü'deki İş Forumunda Türk Ticaret ve Sanayi Odasına İki Yeni Üye Katıldı!

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin girişimleriyle kurulan Türk Ticaret ve Sanayi Odası'nın (TTSO) düzenlediği İş Forumu 14 Ekim 2019 tarihinde Bakü'de gerçekleştirildi. İlki Özbekistan'ın başketi Taşkent'te düzenlenen foruma, Türk devletlerinden ve Macaristan'dan 500'den fazla iş adamı katıldı.

Azerbaycan'ın Yaylaları TİKA Öncülüğünde Festival Alanına Dönüştü

Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı (TİKA), Cavad Han Tarih ve Kültür Vakfı ve Gedebey Valiliği işbirliğinde 2019 yılının yaz aylarında Azerbaycan, turizm potansiyelini ortaya koyan, hem yerli hem de uluslararası basının dikkatini çeken etkinlikler kapsamında Milli Yayla Festivali düzenlendi.

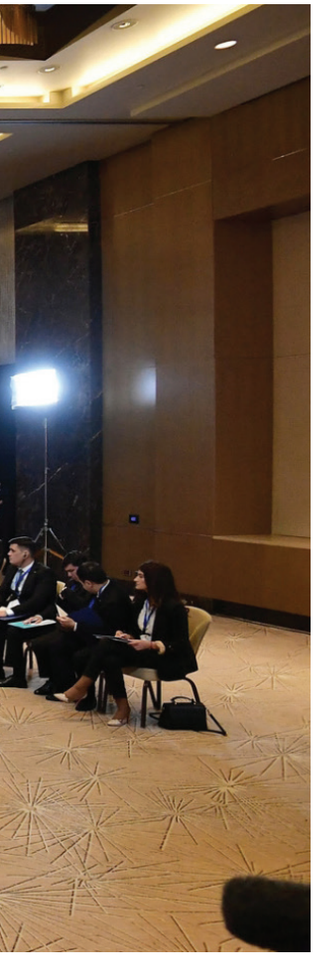

- Türk Dilli Diasporaların I. Kapasite Geliştirme Eğitim Programı 9
- Türk Konseyi'nin Kuruluşuna Giden Süreçte Gerçekleşen Türk Dünyası Lider Zirveleri 12
- Türk Konseyi'nin Avrupa ile İlişkilerinin Merkezi: Avrupa Temsilcilik Ofisi Açıldı 15
- Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan Bakü'de Tarihi Mesaj: "6 Devlet Tek Milletiz!" 16
- Fuad MURADOV: "Bir milletin iki diasporası olmaz" sözü sadece hoş bir ifade değil, karşımıza konulan önemli bir görev, tarihsel bir zorunluluktur 20
- Türk Konseyi Dışişleri Bakanları Bakü'de Buluştu 23
- Bakü'deki İş Forumunda Türk Ticaret ve Sanayi Odasına İki Yeni Üye Katıldı! 24
- Türk Dünyası Liderlerinden Bakü'de Tarihi Buluşma 26
- Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı İlham ALİYEV'in Türk Konseyi Bakü Zirvesi'ndeki Konuşmaları 28
- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip ERDOĞAN'ın Türk Konseyi Bakü Zirvesi'ndeki Konuşmaları 32
- Kazakistan Cumhuriyeti Kurucu Cumhurbaşkanı, Elbaşı Nur Sultan NAZARBAYEV'in Türk Konseyi Bakü Zirvesi'ndeki Konuşmaları 36
- Özbekistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Şevket MİRZİYOYEV'in Türk Konseyi Bakü Zirvesi'ndeki Konuşmaları 40
- Kırgızistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sooranbay CEENBEKOV'un Türk Konseyi Bakü Zirvesi'ndeki Konuşmaları 44
- Macaristan Cumhuriyeti Başbakanı Viktor ORBAN'ın Türk Konseyi Bakü Zirvesi'ndeki Konuşmaları 48
- Türkmenistan Cumhuriyeti Başbakan Yardımcısı Pürli AĞAMURADOV'un Türk Konseyi Bakü Zirvesi'ndeki Konuşmaları 52
- Türk Konseyi Genel Sekreteri Bağdat AMREYEV'in Türk Konseyi Bakü Zirvesi'ndeki Konuşmaları 54
- Türk Konseyi Gençler Platformu'nun 1. Genel Kurulu Yapıldı 56
- Sosyal Medya'da Türk Konseyi Bakü Zirvesi 58
- Azerbaycan'ın Yaylaları TİKA Öncülüğünde Festival Alanına Dönüştü 60

NAHÇIVAN KURULUŞ ZİRVESİ

Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan ve Kırgızistan tarafından, 2-3 Ekim 2009 tarihlerinde Nahçıvan'da düzenlenen 2009 Zirvesi sırasında imzalanan **Nahçıvan Anlaşması**'yla, Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi'nin (Türk Konseyi) kurulması kararlaştırılmıştır. Anlaşma 17 Kasım 2010 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

ALMATI 1. ZİRVE

Türk Konseyi'nin ilk Zirve Toplantısı "**Ekonomik ve Ticari İşbirliği**" temasıyla 20-21 Ekim 2011 tarihlerinde Almatı'da gerçekleştirilmiştir, Toplantı vesilesiyle, Konsey'in kurumsallaşmasına ilişkin anlaşma ve tüzükler sonuçlandırılmıştır. Ayrıca, Zirve münasebetiyle, üye ülkelerin iş çevrelerini bir araya getirecek **Türk İş Konseyi** tesis edilmiştir.

2009 | 2011 | 2012 | 2013

BİŞKEK 2. ZİRVE

İkinci Zirve "**Eğitim, Bilim ve Kültürel İşbirliği**" temasıyla 22-23 Ağustos 2012 tarihlerinde Bişkek'te düzenlenmiştir. Zirve'de alınan kararlarla birlikte, Türk Konseyi çatısı altında yeni kuruluşlar tesis edilmiş, bu çerçevede **Nur Sultan'da (Astana) Türk Akademisi ile Bakü'de Türk Kültür ve Mirası Vakfı'nın** kurulmasına ilişkin anlaşmalar imzalanmıştır.

GEBELE 3. ZİRVE

Türk Konseyi'nin Üçüncü Zirvesi 15-16 Ağustos 2013 tarihlerinde Azerbaycan'ın Gebele şehrinde "**Ulaştırma**" temasıyla gerçekleştirilmiştir. Zirve vesilesiyle "**Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi Dışişleri Bakanlıkları Arasında İşbirliği Protokolü**" imzalanmıştır.

BODRUM 4. ZİRVE

Türk Konseyi Dördüncü Zirvesi 5 Haziran 2014 tarihinde Bodrum`da "**Turizm Alanında İşbirliği**" temasıyla Bodrum'da düzenlemiştir. Zirve Toplantısında Devlet Başkanları turizm alanında birlikte çalışma taahhüdünde bulundular.

ASTANA (NUR SULTAN) 5. ZİRVE

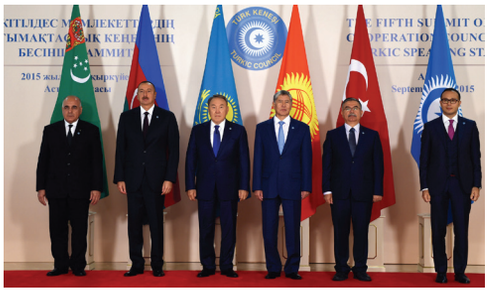

Türk Konseyinin Beşinci Zirvesi, "**Medya Ve Enformasyon İşbirliği**" temasıyla, Kazakistan Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev'ın ev sahipliğinde 11 Eylül 2015 tarihinde Nur Sultan'da (Astana) gerçekleştirilmiştir.

2014 | 2015 | 2018 | 2019 | 2020

ÇOLPAN ATA 6. ZİRVE

Türk Konseyinin Altıncı Zirvesi, "**Gençlik ve Ulusal Sporlar**" temasıyla, Kırgızistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sooronbay Ceenbekov'un ev sahipliğinde 3 Eylül 2018 tarihinde Çolpan Ata'da gerçekleştirilmiştir.

BAKÜ 7. ZİRVE

Türk Konseyi'nin Yedinci Zirvesi "**Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Desteklenmesi**" temasıyla, 15 Ekim 2019 tarihinde Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in ev sahipliğinde gerçekleştirildi. Özbekistan'ın Türk Konseyi'ne üyeliği resmiyet kazandı.

TÜRKİYE 8. ZİRVE

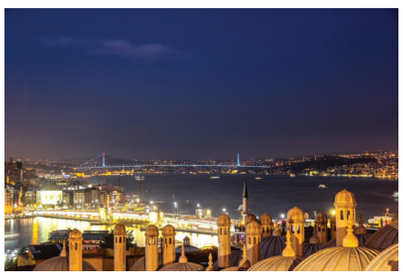

Türk Konseyi'nin Sekizinci Zirvesi'nin 2020 yılında Türkiye'de yapılma kararı alınmıştır. Hangi ilde yapılacağı daha sonra belirlenecektir. Her zirve için belirlenen toplantı teması da önümüzdeki süreçte belirlenecek

3 Ekim Nahçıvan Anlaşmasının 10. Yıl Dönümü ve

Türk Dili Konuşan Ülkeler İş Birliği Günü Kutlu Olsun!

Fuad MURADOV

Azerbaycan Cumhuriyeti
Devlet Diaspora
Komitesi Başkanı

Türk Dilli Diasporaların I. Kapasite Geliştirme Eğitim Programı

Ortak Türk Diasporasının Oluşumunda Önemli Bir Dönüm Noktası

"Bizim halklarımızı ortak tarihi, medeniyeti ve müşterek değerleri birleştirmektedir. Yüzyıllar boyunca halklarımız birbirleriyle yakın ilişki içinde oldular; işbirliği içerisinde olduk, birlikte yaşadık, birbirimize destek olduk, arka çıktık. Ve bugün, bağımsız devletler olarak, biz tüm bu konularda beraberiz ve birlikte olmalıyız. Türk Dili Konuşan Devletlerin İşbirliği Konseyi'nin asıl görevinin halklar ve ülkeler arasındaki birliği güçlendirmek olduğunu düşünüyorum."

İlham Aliyev

Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı

Türk Dünyası'nın birliği her zaman özel bir öneme sahiptir. Türk dili konuşan ülkeler arasında her zaman iyi ilişkiler olsa da, bu daha çok ikili ilişkiler çerçevesinde kalmıştır. Bugün, küreselleşme çağının talepleri, her bir süreç için daha kapsamlı bir yaklaşım gerektiriyor. Aslında, bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişimi sınırları belirginleştirerek süreçlere daha geniş perspektifler sundu. Zaten, birçok süreç kolayca ulusal çerçeveyi aşmakta ve küresel mahiyet kesbetmektedir.

Modern çağın karakteristik özelliklerinden biri, diaspora faaliyetlerinin devletlerin dış politikasında öncü bir güce dönüşmesidir. Artık diasporalar, dünya çapında uluslararası düzeyde ulusal ve devlet çıkarlarının büyük bir savunucusu haline geldi. Elbette, böyle bir zamanda devletlerarası dostlukların diaspora örgütleri arasındaki dostluklara ve işbirliğine de dönüşmesi günümüz gerçekliğinden kaynaklanan bir zorunluluktur. Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Başkanı İlham Aliyev Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi'nin 2013 yılında Gebele'de gerçekleştirdiği 3. Zirve toplantısındaki konuşmasında bunu açık bir şekilde belirtmiş ve bunun stratejik bir gereklilik olduğunu önümüze önemli bir vazife olarak koymuştur.

Türk Dili Konuşan Diasporaların I Kapasite Geliştirme Eğitim Programı da Cumhurbaşkanımızın "Türk Dünyası Birliği" çağrısı sebebiyle yaptığımız bir çalışmadır. Ortak Türk diasporasının oluşumunda önemli bir adımdır. Azerbaycan diasporası tarihinde bir ilk olan bu programın temel amacı, Türkçe konuşan ülkelerin diasporasının ortak faaliyetlerini gerçekleştirmek ve bütün dünyadaki ortak faaliyet imkanlarını mümkün kılmaktır.

Tarihe bakıldığında, Türk Dünyası'nın birliği fikri yüzlerce yıldır var olmasına rağmen, ancak yalnızca yirminci yüzyılda bu fikrin gerçekleştirilmesine yönelik somut adımlar atılmıştır. Türk Dünyası'nın iki büyük liderinin Mustafa Kemal Atatürk ve Haydar Aliyev'in bu alandaki çabaları inkar edilemez. Bugün, "Azerbaycan'ın sevinci sevincimiz, hüznü hüzünümüzdür" ifadesi ve "Biz bir millet, iki devletiz" ifadesi, bu büyük şahsiyetlerin Türk Dünyası'nın birliğine ne kadar büyük önem verdiğinin açık bir göstergesidir.

Bu fikirler, hem Türkiye hem de Azerbaycan'da iki ülke arasındaki ilişkilerin tarihini, bugününü ve geleceğini doğru şekilde yansıtan en mükemmel formül olarak kabul edilir. Modern dünyadaki Azerbaycan ve Türk topluluklarının asıl görevi, bu formüle dayanarak halklarımızın yararına karşılıklı işbirliğini daha da genişletmektir.

Azerbaycan Devleti, devlet kurumları ve STK'ları tarafından Türk kökenli halkların birliği için çok sayıda proje yürütülmektedir. Özellikle, Haydar Aliyev Vakfı tarafından ortak projelerin düzenlenmesi, ortak kültürel değerlerin paylaşımını teşvik eden etkinliklerin düzenlenmesi de Türk Dünyası'nın birliğine hizmet etmektedir. Türk Dünyası Yazarlar ve Sanatçılar Vakfı (TÜRKSAV), 2011 yılında 15. Türk Dünyası Hizmet Ödülü'nü, Vakıf Başkanı, UNESCO ve ISESCO İyi Niyet Elçisi ve Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Başkan Yardımcısı Sayın Mehriban Aliyeva'ya verilmesi bunu bir kez daha göstermektedir. Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı seçilmesinin ardından, Ulu Önderin stratejisini başarıyla yürüten Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, ard arda Türk devletlerine; Kazakistan, Özbekistan, Kırgızistan, Türkiye ve Türkmenistan'a resmi ziyaretlerde bulunarak Türk Devletleri'nin ve halklarının birliğine yeni bir nefes getirmiştir.

Devlet Başkanının özellikle Kazakistan, Özbekistan ve Türkiye'ye yapılan düzenli resmi ziyaretle, tüm alanlarda olduğu gibi İlham Aliyev'in bu alandaki politik enerjisini de ortaya koymakta ve Türk devletleri arasındaki karşılıklı ilişkilerin genişlemesi, Türk Devletleri'nin dünyada hakettiği yeri alması için bütün adımları atmaktadır.

Burada, Eylül 2018'de, Türk Konseyi'nin Kırgızistan'daki VI. Zirvesi'nde, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın bir fikrini hatırlatmak uygun olacaktır: "Nahçivan Anlaşması ile 2009 yılında kurduğumuz Türk Konseyi'nin geçtiğimiz süreçte güçlendiğini görüyoruz. Kuşkusuz, bu süreçte Türk Dünyası'nın Aksakalı Nazarbayev ve Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı kardeşim İlham Aliyev'in bu sürece büyük katkıları var."

Devlet başkanları düzeyinde dostane ilişkiler ülkeler ve halklar arasındaki mevcut bağları daha da güçlendirmekte ve her alanda ortak faaliyetleri teşvik etmektedir. Örnek olarak, Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in Eylül 2006'da Antalya'da Türk Dili Konuşan Devletlerin ve Toplulukların Dostluk, Kardeşlik ve İşbirliği Kongresi'nde önerdiği tekliflere esasen Türkiye ve Azerbaycan diaspora teşkilatlarının yöneticileri 9 Mart 2013 tarihinde Bakü'de bir araya geldi. 21 Haziran'da ise Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi'nin ilk Diaspora Örgütleri I. Forumu yapıldı. Forumda Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan ve Türkiye'nin diaspora temsilcileri ile birlikte devlet ve hükümet temsilcileri, sivil toplum kuruluşları, bilim, kültür ve diğer yaratıcı organizasyonları temsilcileri yer aldı.

Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi 3. Zirvesi'nde Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, "Bizim ülkelerimizin potansiyeli, ortak faaliyeti İşbirliği Konseyi gibi önemli bir platormda işbirliği yapma imkanımız vardır. Biz tüm bu tür olumlu eğilimleri güçlendirmeliyiz. Bu zirvenin bu eylemlere hizmet edeceğini ve zirvenin çok iyi sonuçlar vereceğini düşünüyorum."

Yurtdışında yaşayan soydaşlarımızla ilgili devlet politikasını hayata geçiren merkezi yürütme organı olan Diaspora Devlet Komitesi, Sayın Cumhurbaşkanının belirlediği görevler doğrultusunda, Türk Dünyası'nın diasporası faaliyetlerinin koordinasyonu ve Türk Dünyası'nın birleşik bir diasporası hareketinin oluşturulması için çalışmaktadır.

Azerbaycan Cumhuriyeti Diaspora Devlet Komitesi, Kazakistan Cumhuriyeti Vatandaş Fonu ve Türkiye Cumhuriyeti Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı arasında Diaspora Politikalarına İlişkin Mutabakat Muhtırası imzalandı. Aynı zamanda, Türk Dünyası'nda güncel ve önemli haberleri

ile Türk ve Azerbaycan diasporasının faaliyetleri hakkında bilgi içeren "Türkiye-Azerbaycan" Dergisi de yayın hayatına başladı. Dergi, Devlet Komitesi'nin desteğiyle üç ayda bir Türkiye Türkçesi'nde yayınlanmaktadır. 1000 adet basılan dergi kamu kuruluşlarına ve özel sektöre, Türkiye'deki diaspora kuruluşlarına, Azerbaycan'a ve dünyadaki çeşitli ülkelere ücretsiz olarak dağıtılmaktadır. Bunların hepsi, Türkçe konuşan diasporayı birleştirmeye hizmet ediyor ve diğer Türkçe konuşan ülkelerle benzer deneyimleri paylaşması bekleniyor.

Genel olarak, Devlet Komitesi olarak, devlet politikamıza ve devlet başkanının talimatlarına uygun olarak, dünya Azerbaycanlılarını birbirine bağlamak ve Türk Dünyası'nın birliğini güçlendirmek için mümkün olan her şeyi yapıyoruz ve bu çalışmalarımızı da istikrarlı bir şekilde sürdüreceğiz.

Ankara'da Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi'nde diaspora konularından sorumlu devlet organları ve örgütleri başkanlarının 3. toplantısında Azerbaycan Devlet Diaspora Komitesi'nin teşebbüsü ile elde edilen mutabakat çerçevesinde hayata geçirilen faaliyetler bunun bariz neticesidir. Türkiye'de 8 Kasım 2018 tarihinde yapılan toplantıda, Türkiye ve Azerbaycan'ın diaspora alanında sahip oldukları deneyimi, 2018-2019'da Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan ve Kırgızistan'ın ilgili yapılarının temsilcilerinin katılımıyla, Türk Keneşi üyeleri arasında tecrübe değişimi programı çerçevesinde seminerlerin düzenlenmesi ve uluslararası bir gençlik kampının Kazakistan'da kurulması üye ülkeler tarafından oybirliğiyle kabul edildi.

Ayrıca, 2019 yılında, Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan ve Kırgızistan diaspora teşkilatları arasında birlik ve dayanışma duygularının artırılması amacıyla diaspora ve STK temsilcileri için Türkiye tarafının organisazyonu ile Almanya'da, Azerbaycan'ın organizasynu ile Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılması için anlaşmaya varıldı.

Ankara'da yapılan 3. toplantının ardından 8 Şubat 2019'da Bakü'de bir tecrübe değişim programı açıldı. Toplantıya Diaspora Devlet Komitesi temsilcileri, Türkiye, Kazakistan ve Kırgızistan ilgili kurumları, bu ülkelerin Azerbaycan Büyükelçileri ve diğer konuklar katıldı. Toplantıda alınacak tecrübe alışverişinin etkinliğini artırmak için fikir ve önerilerin yapıldığı özel önlemler tartışılmıştır.

Türkçe Konuşan Diasporalar için Birinci Kapasite Geliştirme Eğitim Programı'nın bir sonraki etkinliği 27 Mart 2019'da Almanya'da yapıldı. Eğitim programının temel amacı, Türkçe konuşan ülkelerin diasporası arasındaki etkileşimi güçlendirmek ve ortak çalışmalar yapmaktır.

28 Eylül 2019'da, Diaspora Devlet Komitesi tarafından Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi - Kapasite Geliştirme Programı ABD'de düzenlendi. ABD'de yapılan eğitim programları da I. Kapasite Geliştirme Eğitim Programının bir parçası olarak hayata geçirilmiştir.

Devlet Komitesi tarafından düzenlenen program çerçevesinde, Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi üye devletlerin diaspora organizasyonlarının sunumu yapıldı. Bütün dünyada Türkçe konuşan diasporaların biraraya getirilmeleri konuları görüşülmüştür.

Bugün dünyada milyonlarca Türkçe konuşan diasporanın varlığı, onların özellikle de Amerika Birleşik Devletleri gibi lobiciliğin çok önemli olduğu bir ülkede daha büyük projeler uygulama fırsatına sahipler. Gelecekteki işbirliğini daha da güçlendirmek ve Ortak Türk Diasporasının oluşumunu desteklemek amacıyla, Devlet Devlet Komitesi'nin farklı ülkelerde açılan geleneksel yaz kamplarının ve hafta sonu okullarının önemi özellikle vurgulanmıştır. Etkinlikte, Türk dili konuşan ülkelerin diasporası gençlerinin ortak kamplarının organizasyonu konusundaki önerisi memnuniyetle karşılanmıştır.

Diaspora Komitesi tarafından "Türk Dünyası Diasporalarının Gelişimine Dair Stratejik Bir Yol Haritası" hazırlanmış ve bu yol haritası ile uyumlu olarak gelecekteki faaliyetlerin oluşturulması için ön mutabakat sağlanmıştır.

Dünya Azerbaycanlıları Ağı'nın kurulmasını stratejik bir hedef olarak belirleyen Devlet Komitesi, artık ortak Türk diaspora ağı kurulması yönünde adımlar atmaktadır. Modern dünyada, ikili yaklaşımlar hakim olmakla birlikte, Türk düşmanlarının büyük hülyalarla yaşadığı, kirli planlar kurduğu bir zamanda Karabağ gerçeklerinin ve topraklarımızın işgali hakkındaki bilgilerin daha da tutarlı ve yüksek sesle ifade edilmesi çok önemlidir. Ortak Türk diasporası hareketinin oluşumunun en kısa zamanda başarılı olacağı ve neticesini vereceği ümit edilmektedir.

Ortak Türk Diasporası'nın kurulması artık içinde bulunduğumuz zamanın talebidir. Çünkü, Cumhurbaşkanımız Sayın İlham Aliyev'in belirttiği gibi; "Bizim esas birleştirici temel faktörümüz birliğimizdir, etnik köklerimizdir, ortak tarihimiz, ve kültürümüzdür. Bugün bizi güçlendiren temel faktörler bunlardır."

Fuad Muradov

Azerbaycan Cumhuriyeti

Devlet Diaspora Komitesi Başkanı

TÜRK KONSEYİ'NİN KURULUŞUNA GİDEN SÜREÇTE GERÇEKLEŞEN TÜRK DÜNYASI LİDERLER ZİRVELERİ

Zirveler Süreci, Orta Asya Türk Cumhuriyetleri'nin bağımsızlıklarını kazanmalarından sonra 1992 yılında başlayan ve Türk Konseyi Sekretaryası'nın kurulduğu 2010 yılına kadar devam eden; Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkiye ve Türkmenistan Devlet Başkanları arasında gerçekleştirilen 10 zirve toplantısını içeren süreçtir.

1992 ANKARA ZİRVESİ

Türkiye Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın ev sahipliğinde, Azerbaycan Devlet Başkanı Ebulfeyz Elçibey, Kazakistan Devlet Başkanı Nursultan Nazarbayev, Kırgızistan Devlet Başkanı Askar Akayev, Özbekistan Devlet Başkanı İslam Kerimov ve Türkmenistan Devlet Başkanı Saparmurad Niyazov'un katılımlarıyla Ankara'da gerçekleştirilmiştir. Zirve sonunda Ankara Bildirisi imzalanmıştır.

1994 İSTANBUL ZİRVESİ

Türkiye Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in ev sahipliğinde, Azerbaycan Devlet Başkanı Haydar Aliyev, Kazakistan Devlet Başkanı Nursultan Nazarbayev, Kırgızistan Devlet Başkanı Askar Akayev, Özbekistan Devlet Başkanı İslam Karimov ve Türkmenistan Devlet Başkanı Saparmurad Niyazov'un katılımlarıyla İstanbul'da gerçekleştirilmiştir. Zirve sonunda İstanbul Bildirisi imzalanmıştır.

1995 BİŞKEK ZİRVESİ

Kırgızistan Devlet Başkanı Askar Akayev'in ev sahipliğinde, Azerbaycan Devlet Başkanı Haydar Aliyev, Kazakistan Devlet Başkanı Nursultan Nazarbayev, Özbekistan Devlet Başkanı İslam Karimov, Türkiye Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel ve Türkmenistan Devlet Başkanı Saparmurad Niyazov'un katılımlarıyla Bişkek'te gerçekleştirilmiştir.

1996 TAŞKENT ZİRVESİ

Özbekistan Devlet Başkanı İslam Karimov'un ev sahipliğinde, Azerbaycan Devlet Başkanı Haydar Aliyev, Kazakistan Devlet Başkanı Nursultan Nazarbayev, Kırgızistan Devlet Başkanı Askar Akayev, Türkiye Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel ve Türkmenistan Devlet Başkanı Saparmurad Niyazov'un katılımlarıyla Taşkent'te gerçekleştirilmiştir. Zirve sonunda Taşkent Bildirisi imzalanmıştır. Zirvede bir Daimi Sekretarya tesisi kararlaştırılmıştır.

1998 ASTANA ZİRVESİ

Kazakistan Devlet Başkanı Nursultan Nazarbayev'in ev sahipliğinde, Azerbaycan Devlet Başkanı Haydar Aliyev, Kırgızistan Devlet Başkanı Askar Akayev, Özbekistan Devlet Başkanı İslam Karimov, Türkiye Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel ve Türkmenistan Devlet Başkanı Saparmurad Niyazov'un katılımlarıyla Astana'da gerçekleştirilmiştir. Zirve sonunda Astana Bildirisi imzalanmıştır. Zirvede Daimi Sekretarya Tüzüğü kabul edilmiştir.

2000 BAKÜ ZİRVESİ

Azerbaycan Devlet Başkanı Haydar Aliyev'in ev sahipliğinde, Kazakistan Devlet Başkanı Nursultan Nazarbayev, Kırgızistan Devlet Başkanı Askar Akayev, Özbekistan Devlet Başkanı İslam Karimov, Türkiye Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel ve Türkmenistan Devlet Başkanı Saparmurad Niyazov'un katılımlarıyla Bakü'de gerçekleştirilmiştir. Zirve sonunda Bakü Bildirisi imzalanmıştır.

2001 İSTANBUL ZİRVESİ

Türkiye Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'in ev sahipliğinde, Azerbaycan Devlet Başkanı Haydar Aliyev, Kazakistan Devlet Başkanı Nursultan Nazarbayev, Kırgızistan Devlet Başkanı Askar Akayev, Türkmenistan Devlet Başkanı Saparmurad Niyazov ve Özbekistan Ali Meclis Başkanı Erkin Halilov'un katılımlarıyla İstanbul'da gerçekleştirilmiştir. Zirve sonunda İstanbul Bildirisi imzalanmıştır.

Kazakistan Devlet Başkanı Nursultan Nazarbayev zirveler süreci çerçevesinde Aksakallılar Konseyi kurulmasını, ayrıca Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenterler Asamblesi kurulmasını önermiştir. Kırgız Cumhuriyeti Devlet Başkanı Askar Akayev Zirve Daimi Sekreteryası'nın oluşturulmasını önermiştir.

2006 ANTALYA ZİRVESİ

5,5 yıl aradan sonra Türkiye'nin girişimleri neticesinde Türkiye Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'in ev sahipliğinde Antalya'da toplanmıştır. Zirveye Kazakistan Devlet Başkanı Nursultan Nazarbayev, Azerbaycan Devlet Başkanı İlham Aliyev, Kırgızistan Devlet Başkanı Kurmanbek Bakiyev ve Türkmenistan'ı temsilen Ankara Büyükelçisi Nurberdi Amanmuradov katılmıştır. Özbekistan ise Zirve'ye katılmamıştır. Zirve'de Kazakistan Devlet Başkanı Nazarbayev 2001 yılında yaptığı önerileri tekrar etmiştir.

2009 NAHÇİVAN ZİRVESİ

Azerbaycan Devlet Başkanı İlham Aliyev'in ev sahipliğinde 2-3 Ekim 2009 tarihlerinde Nahçıvan'da yapılmıştır. Zirve'ye Türkiye Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Kazakistan Devlet Başkanı Nursultan Nazarbayev, Kırgızistan Devlet Başkanı Kurmanbek Bakiyev katılmışlardır. Özbekistan'ın katılmadığı Zirve'de Türkmenistan ise Devlet Başkanı Yardımcısı düzeyinde temsil edilmiştir.

Sözkonusu Zirve sırasında, Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi Kurulmasına Dair Nahçıvan Anlaşması Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan ve Kırgızistan tarafından imzalanmıştır. Türkiye, Kazakistan ve Azerbaycan tarafından onaylanan Anlaşma 17 Kasım 2010 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Türkmenistan Anlaşma'ya taraf olmamıştır.

2010 İSTANBUL ZİRVESİ

Türkiye Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün evsahipliğinde 15-16 Eylül 2010 tarihlerinde İstanbul'da düzenlenmiştir. Zirve'ye Azerbaycan Devlet Başkanı İlham Aliyev, Kazakistan Devlet Başkanı Nursultan Nazarbayev, Kırgızistan Devlet Başkanı Roza Otunbayeva ve Türkmenistan Devlet Başkanı Gurbanguli Berdimuhammedov katılmışlardır. Özbekistan Zirve'de yer almamıştır. Anılan Zirve'yle, Nahçıvan Anlaşması ile kurulması kararlaştırılan ve bünyesinde Devlet Başkanları Konseyi, Dışişleri Bakanları Konseyi, Kıdemli Memurlar Komitesi, Aksakallar Heyeti ve Sekretarya'yı barındıran Türk Dili Konuşan

Ülkeler İşbirliği Konseyi hayata geçirilmiştir. Bu çerçevede, Türk İşbirliği Konseyi'nin İstanbul'da yerleşik

Sekretaryası'na Büyükelçi Halil Akıncı'nın Genel Sekreter olarak atanması onaylanmıştır. Zirve'de ayrıca Türk İşbirliği Konseyi'nin Devlet Başkanları Zirvesi'nin ilkinin, 2011 yılında Kazakistan'da, müteakip İkinci Zirve'nin ise 2012 yılında Kırgızistan'da gerçekleştirilmesi kararlaştırılmıştır.

Ankara'da 23-25 Kasım 2010 tarihlerinde, Türk İşbirliği Konseyi Sekretaryası Tüzüğü, Aksakallar Konseyi Tüzüğü ve Mali Esaslara İlişkin Anlaşma ile Türk İşbirliği Konseyi Sekretaryasının bütçesine ilişkin ilkelerin değerlendirildiği Türk Konseyi Kıdemli Memurlar Komitesi 1. Toplantısı düzenlenmiştir.

Türk Keneşinin kurulmasından sonra düzenlenen Zirveler, Türk Keneşi Zirveleri olarak anılmaya başlanmıştır.

Türk Konseyi'nin Avrupa ile İlişkilerinin Merkezi: Avrupa Temsilcilik Ofisi Açıldı

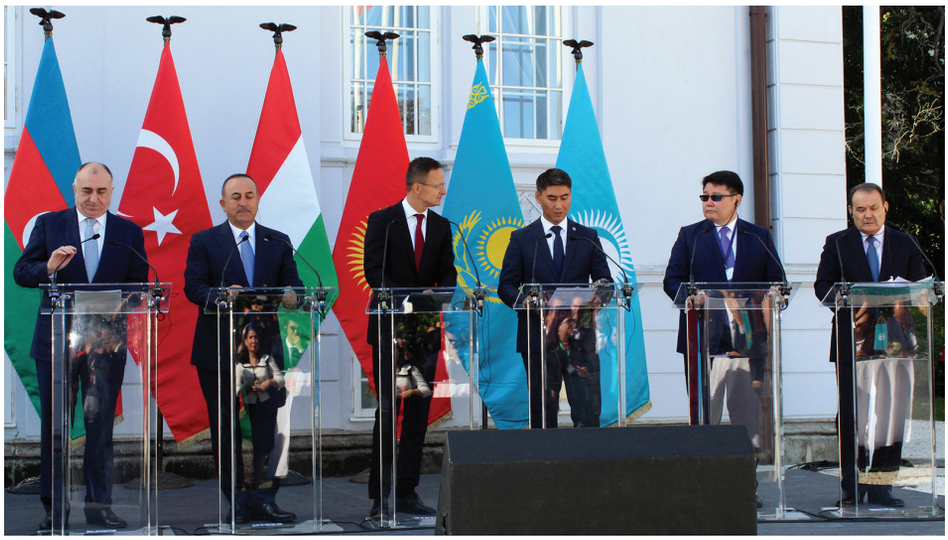

Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi'nin 7. Devlet Başkanları Zirvesinin ayak sesleri öncelikle Avrupa'da duyuldu. Avrupa'nın ortasında, Macaristan'ın başkenti Budapeşte'de Türk Konseyi Avrupa Temsilcilik Ofisi'nin açılışı Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Macaristan Dışişleri ve Dış Ticaret Bakanı Peter Szijjarto, Azerbaycan Dışişleri Bakanı Elmar Mammadyarov, Kırgızistan Dışişleri Bakanı Çingiz Aydarbekov, Kazakistan'ın Budapeşte Büyükelçisi Nurbakh Rustemov ve Türk Konseyi Genel Sekreteri Bağdat Amreyev'in katılımları ile gerçekleştirildi.

Tüm üye ülkeler açısından memnuniyet verici bir adım olarak karşılanan ofis açma kararı Macaristan'ın Türk Dünyası ile ilişkilere bakışının nişanesi olarak da son derece önemli bir gelişme olarak değerlendirildi. 2018 yılında Kırgızistan'ın Çolpan Ata şehrinde gerçekleştirilen Devlet Başkanları Zirvesine gözlemci üye olarak katılan Macaristan Türk Konseyi üyesi ülkelerle ilişkilerini her alanda güçlendirmek istiyor. Ofisin Türk Dünyası ve Avrupa arasındaki işbirliğinin geliştirilmesi noktasındaki işlevinden beklentiler büyük.

"Türk Konseyi ailesi büyüyor"

Üye ülkelerin dış işleri bakanlarının konuşmalarına da aile vurgusu ve kendilerini Atilla'nın torunları olarak tanımlayan Macarların işbirliğine açık tavırlarından duyulan memnuniyet damgasını vurdu.

Törende söz alan Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu ofisin Budapeşte'de açılmasının Macaristan ile aynı değerleri paylaştığımızın bir göstergesi olduğunu ifade ederek "Türk Konseyi, yalnız Türk devletler arasındaki ilişkileri değil, Macaristan ile olan ilişkileri de güçlendirecektir. Ayrıca Türk Konseyi, Avrupa'daki diğer organizasyonlar ile de daha iyi iş birliği kurabilecek ve iş dünyasını da olumlu etkileyeceği inancındayım." diye konuştu.

Çavuşoğlu, "Türkçe konuşan halklar ve bizim için gurur verici bir gün çünkü bu ofisin açılmasıyla Türk Konseyi'nin önemi daha da artıyor. Bu aile büyüyor, özelikle gümrük, ticaret, altyapı alanlarında Türk Konseyi'nin rolü çok önemlidir." dedi.

Azerbaycan Dışişleri Bakanı Elmar Mammadyarov ise açılış programına katılmaktan büyük onur duyduğunu ve Macaristan'ın Türk Konseyi ile olan ilişkilerini güçlendirmek için attığı adımlardan dolayı memnuniyet duyduğunu söyledi.

Macaristan'ın Türk Konseyi'nde gözlemci statüsünde bulunduğuna değinen Mammadyarov, Macaristan'da Türk Konseyi'nin ofisinin açılmasının büyük önem taşıdığını kaydetti.

"Macaristan tarihi, kültürel ve dini mirası ile gurur duyuyor"

Törende Macaristan Dışişleri ve Dış Ticaret Bakanı Peter Szijjarto temsil etti. Ev sahibi Szijarto ülkesinin her zaman doğu ve batının işbirliği yapması için çalıştığını ve Türk Konseyi'nin Budapeşte'de ofis açması kararının da bunu ispatladığını vurgulayarak Macaristan'ın tarihi, kültürel ve dini mirasından gurur duyduğunu söyledi.

Kazak Büyükelçi Rustemov ise Macaristan'ın Türk Konseyi'ne geçen yıl gözlemci üye olduğunu, bugün ise Avrupa'da Türk Konseyi'nin ofisinin açıldığını dile getirerek, "Macaristan kardeş bir ülke. Macarlar kendilerini Atilla'nın torunları olarak görüyorlar. Türk-Hun tarihleriyle de büyük gurur duyuyorlar." ifadesini kullandı.

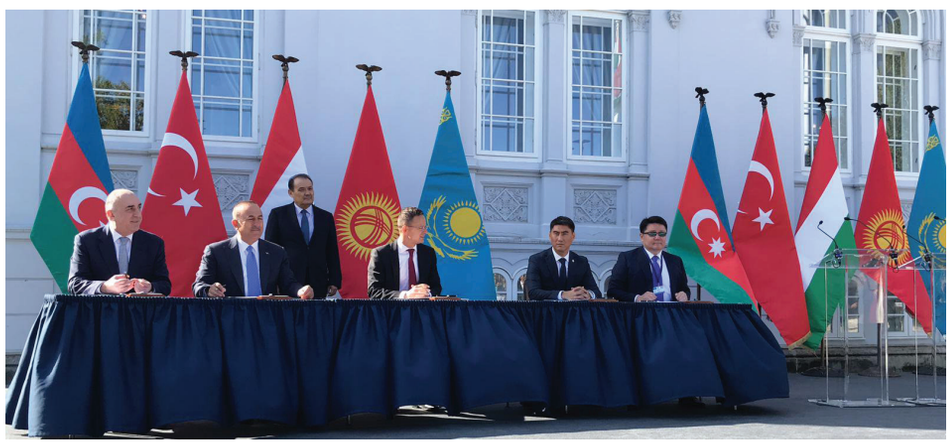

Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan Bakü'de Tarihi Mesaj: "6 Devlet Tek Milletiz!"

"Dinimiz bir, dilimiz bir, ayımız bir, ilimiz bir, aşkımız bir, yolumuz bir Azerbaycan Türkiye."

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Türk Konseyi'nin 7. Zirvesi için gerçekleştirdiği Azerbaycan ziyareti kapsamında başkent Bakü'de 14 Ekim 2019 tarihinde DEİK/Dünya Türk İş Konseyi (DTİK) tarafından düzenlenen "DTİK Bakü Buluşması" toplantısına katıldı. Erdoğan, buradaki konuşmasında "6 devlet tek milletiz" sözleriyle tarihi bir mesaj verdi.

Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, Sağlık Bakanı Fahrettin Koca ve Türkiye – Azerbaycan Parlamentolararası Dostluk Grubu Başkanı AK Parti Milletvekili Şamil Ayrım da Cumhurbaşkanı Erdoğan ile DTİK Bakü Buluşması'na katıldı. Toplantıda Azerbaycan adına Devlet Diaspora Komitesi Başkanı Fuad Muradov yer aldı.

Yurt dışında faaliyetlerine devam eden Türk iş dünyası ile kamu ve sivil toplum arasında ilişkileri artırmayı ve koordinasyonu güçlendirmeyi hedefleyen, DTİK Avrasya Komitesi'nin düzenlediği toplantıda birçok önemli iş insanı bir araya geldi.

"6 Devlet, Tek Milletiz"

Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Anavatanımızdan ayrı tutmadığımız can Azerbaycan'a hoşgeldiniz diyorum. Zira biz burada kendimizi misafir gibi değil, evimizde gibi hissediyoruz" diyerek konuşmasına başladı ve şöyle devam etti: "Biz iki ayrı devlet olsak da aynı milletin evlatlarıyız, bunun için her fırsatta 'Biz iki devlet, tek milletiz' dedik, diyoruz. Şimdi tabii yapılacak Türk Konseyi'nde bunu biraz daha geliştiriyoruz, diyoruz ki '6 devlet, tek milletiz'. Azerbaycan'ı olduğu

gibi Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan ve Türkmenistan'ı da kendimizden ayrı görmedik, görmüyoruz. Türkistan coğrafyası bizim ata yurdumuz, ana ocağımızdır. Hepimiz aynı dili konuşan, aynı dine inanan, tarihi, kültürü, medeniyeti bir, 300 milyonluk çok büyük bir aileyiz. Kazak, Kırgız, Özbek, Tacik ve Türkmen kardeşlerimizin de Türkiye'ye aynı nazarla baktıklarını, ülkemizi kendi evleri gibi gördüklerini biliyorum. Bu toplantımızın muhabbet ve kardeşlik bağlarını daha da perçinleyeceğine inanıyorum."

DEİK ve DTİK'i tebrik eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, DTİK Bakü Buluşması'nın Türk Dünyası'ndaki ekonomik ve ticari ilişkilerin artmasına vesile olmasını istediğini söyledi.

Sınırların ve mesafelerin anlamını yitirdiği, dünyanın giderek devasa bir köye dönüştüğü bir dönem yaşandığına işaret eden Erdoğan, küreselleşme ile eş zamanlı şekilde bölgesel iş birliğinin, küresel siyaset ve ekonomideki ağırlığının da giderek arttığına dikkati çekti. Erdoğan, aynı coğrafyayı paylaşan, aynı ortak kültür ve tarih havzasından beslenen, aynı dili konuşan milletlerin müşterek platformlar ve projeler zemininde daha fazla bir araya geldiğini gördüklerine değinerek, şöyle devam etti: "7'nci zirvesini yapacağımız Türk Konseyi, Türk Dünyası olarak son dönemde bu yönde hayata geçirdiğimiz en kritik işbirliği mekanizmasıdır. Kısa süre önce Özbekistan'ın tam üyeliğiyle Konsey daha da güçlenmiştir. Son olarak Macaristan'ın gözlemci üye olarak Türk Konseyi'ne katılması ise örgütün geleceği bakımından çok önemli bir kazanımdır. Bu sene 10'uncu yaşını kutlayan Türk Konseyi'nin Türkmenistan'ın da tam üyeliği ile merkezi konumunu pekiştireceğine inanıyorum."

"300 Milyonluk Türk Dünyası"

Erdoğan, 300 milyonluk Türk Dünyası'nın içinde barındırdığı muazzam potansiyeli ancak bu şekilde tam manasıyla hayata geçirebileceğini vurgulayarak, "Bu potansiyeli kullanma noktasında 15-20 yıl öncesine göre gerçekten büyük mesafe aldık ancak iş dünyasının lokomotif rolünü oynamadığı her proje akim ve eksik kalmaya mahkumdur. Çünkü iş adamlarımız ticari ve ekonomik ilişkilerimizin alperenleridir. Siyasi ve kültürel ilişkiler ticari işbirlikleriyle tahkim edildiği, desteklendiği müddetçe krizlere, şoklara karşı direnç kazanır" ifadelerini kullandı.

Kuzey Afrika ve Orta Doğu'da yaşayan Türkiye kökenli insan sayısının 20 milyonun üzerinde olduğunun tahmin edildiğini aktaran Başkan Erdoğan, "Türk Cumhuriyetlerinden de kendi vatanlarından uzakta yaşayan 10 milyonlarca kardeşimiz, bir başka ifadeyle diasporamız var. Değerli dostum İlham Aliyev'in dediği gibi 'Bir milletin iki diasporası olmaz'. Biz Kazak, Özbek, Türkmen, Azeri, Kırgız, Tatar, Çerkez, Ahıska, Çeçen tüm kardeşlerimize Türk diasporasının doğal bir üyesi nazarıyla bakıyoruz" sözlerini dile getirdi.

Mehmed Emin Resulzade'nin Dediği Gibi; "Bir Kere Yükselen Bayrak Bir Daha İnmez!"

Konuşmasında Barış Pınarı Harekatı'na da yer veren Cumhurbaşkanı Erdoğan şunları belirtti: "Son bir haftadır şahit olduğumuz tepkiler, bölgemize ve ülkemize yönelik kimlerin hesabını bozduğumuzun birer ispatıdır. Türkiye, Barış Pınarı Harekatı ile en az 1974 Kıbrıs Barış Harekatı kadar hayati önemde bir adım atmıştır. Tehditlere ve baskılara aldırmadan harekatımızı sonuna kadar götürmekte kararlıyız. Açık söylüyorum, başladığımız işi muhakkak bitireceğiz. Merhum, Mehmed Emin Resulzade'nin dediği gibi, 'Bir kere yükselen bayrak bir daha inmez.' Biz de nihai zafere ulaşana dek mücadelemizi sürdüreceğiz. Bu süreçte Türk Dünyası'nın desteği ve duasının bizimle olduğunu biliyoruz. Aynı şekilde Orta Doğu'dan Afrika'ya, Güney Asya'dan Balkanlar'a kadar tüm kardeşlerimizin de Türkiye'ye dua ettiğini biliyorum. Siz kıymetli iş adamlarımızdan da güçlü destek beklediğimizi özellikle ifade etmek istiyorum."

Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan DTİK'e Davet

Erdoğan: "Yurt dışında yaşayan tüm müteşebbislerimizi, Dünya Türk İş Konseyine üye olmaya davet ediyorum" dedi. Dünya Türk İş Konseyi Başkanı ve yönetiminden de Türklerin yaşadıkları her yere ulaşmalarını, bir temsilciyle de olsa varlık göstermelerini isteyen Erdoğan, "Şu gerçeği bir an olsun aklımızdan çıkarmamamız gerekiyor. Türkiye ve Azerbaycan Türklerinin bulundukları ülkelerde bir millet iki devlet şiarıyla hareket ettikleri takdirde aşamayacakları engel yoktur. Türkiye ve Azerbaycan ne kadar güçlü olursa yurt dışında yaşayan kardeşlerimiz de o kadar güçlü olur. Aynı şekilde Türk Dünyası ne kadar güçlü olursa Türk diasporası da kendini güçlü hissedecek, geleceğine çok daha güvenle bakacaktır. Bunun için farklılıklarımızı ortak paydaların önüne geçirmeden el birliği içinde çalışmalarımızı sürdürmeliyiz" dedi.

Fuad Muradov: "Diasporalarımız Arasında İlişkilerimizi Geliştirmek Bir Zorunluluktur"

Azerbaycan Cumhuriyeti Diasporadan Sorumlu Devlet Komitesi Başkanı Muradov da, DTİK tarafından düzenlenen toplantıda bir konuşma yaptı. Konuşmasında Azerbaycan'ın Umum Milli Lideri Haydar Aliyev'in sözlerine yer verdi. Fuad

Muradov, küreselleşmenin her zaman olumlu sonuçlar doğurmadığını, küreselleşme sürecinde milli değerlerin korunması gerektiğini belirten Muradov, "Bunun için diasporamızda yaşayan vatandaşlarımıza büyük görevler düşüyor" dedi.

Yaşadığımız dönemde devletler arasındaki ilişkilerin, diasporalar arasında da geliştirilmesinin bir zorunluluk olduğunu vurgulayan Muradov, bu zorunluluğa Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev tarafından Türk Konseyi'nin Azerbaycan'ın Gebele şehrinde düzenlenen 3. Zirvesi'nde işaret edildiğini ve bunun bir hedef olarak koyulduğunu ifade etti.

Azerbaycan'da birçok sivil toplum kuruluşunun Türk Dünyası'na yönelik faaliyetler gösterdiğini söyleyen Muradov, Haydar Aliyev Fonu'nun ortak projelerle bu kapsamda önemli işler gördüğünü ifade etti. Fuad Muradov, Türk Dünyası Yazarlar ve Sanatçılar Vakfı'nın 15. Türk Dünyasına Hizmet Ödülü'nü Fonun Başkanı, UNESCO'nın ve İslami Eğitim, Bilim ve Kültür Organizasyonu'nun İyi Niyet Elçisi, Azerbaycan Cumhuriyeti Birinci Cumhurbaşkanı Yardımcısı Mihriban Aliyeva'ya verilmesinin bunun bir ispatı olduğunu ifade etti.

Muradov, Türkiye ve Azerbaycan arasındaki ilişkilerin cumhurbaşkanları düzeyinde yüksek dostluk seviyesinde seyrettiğini ifade ederek, bunun mevut bağları da daha güçlendirdiğini ifade etti ve "Türkiye ve Azerbaycan iki kardeşin yönettiği devletlerdir" diye konuştu. İlişkilerin sarsılmaz temellere dayandığını belirten Muradov, Komiteleri ile Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı ve Kazakistan Cumhuriyeti'nin Vatandaşlar Fonu arasında Mutabakat Muhtırası imzalandığına da dikkat çekti.

Muradov, toplantıda ayrıca katılımcılara takdim edilen Türkiye Azerbaycan Dergisi'nin ortak bir başarı olduğunu ve İş Konseyi çerçevesindeki faaliyetlerle birlikte daha da önemli işlere imza atacağını vurguladı.

DTİK Çerçeveşinde Düzenlenen Oturumlarda Önemli Konular Ele Alındı

Açılış konuşmalarının ardından Dünya Türk İş Konseyi Bakü Buluşması toplantısında Küresel Kamu Diplomasisinde Türk Diasporası oturumu, Dünya Türk İş Konseyi Yürütme Kurulu Üyesi Rona Yırcalı moderatörlüğünde, Moskova Büyükelçisi Mehmet Samsar, Tiflis Büyükelçisi Ceren Yazgan ve Nur-Sultan Büyükelçisi Nevzat Uyanık'ın katılımları ile gerçekleştirildi. "Bir milletin iki diasporası olmaz" oturumu ise, DTİK Yürütme Kurulu Üyesi Halim Mete moderatörlüğünde, Türkiye-Azerbaycan Parlamentolararası Dostluk Grubu Başkanı Sayın Şamil Ayrım ve Doç. Dr. Telman Nusretoğlu'nun katılımları ile gerçekleştirildi.

İŞGAL TARİHİ: 23 TEMMUZ 1993

AĞDAM VE FÜZULİ 26 YILDIR ERMENİ İŞGAL ALTINDA...

İŞGAL TARİHİ: 23 AĞUSTOS 1993

Fuad MURADOV: "Bir milletin iki diasporası olmaz" sözü sadece hoş bir ifade değil, karşımıza konulan önemli bir görev, tarihsel bir zorunluluktur.

Bakü, 14 Ekim 2019

Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Diaspora Komitesi Başkanı Fuad Muradov'un Türkiye ve Azerbaycan iş dünyasının temsilcilerinin, teşkilatlarının, akademisyenlerinin ve resmi kurumlarının iştirakiyle **Dünya Türk İş Konseyi**'nin "**Bakü Buluşması Toplantısı**"nda yapmış olduğu konuşma:

Çok hürmetli, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan, Hanımefendiler, Beyefendiler;

Hepinizi Dünya Türk İş Konseyi'nin "Bir milletin iki diasporası olmaz" ana başlığı ile yapılan Bakü toplantısında selamlamaktan büyük memmnuniyet duyuyorum. Bu son derece önemli toplantıda konuşmak benim için büyük bir şereftir. Türk Dünyası'nı ortak değerler birleştirmektedir. Bu değerlerin desteği ile barışın ve istikrarın sağlanması halklarımız arasında işbirliğini daha da geliştirmek zaruretini doğurmuştur.

Yaşadığımız küreselleşme asrı oldukça karmaşık özellikleri ile tanımlanmaktadır. Umummilli Lider Haydar Aliyev'in sözleri ile söyleyecek olursak "...Küreselleşme süreci çoğu zaman hiç de iyimserlik doğurmamaktadır. Bu karmaşık ve kesin değerlendirilemeyen sürecin geleceği hepimizi düşündürmektedir."

Küreselleşme sürecinde insanlar milli kimliğinden ve vatandaşlığından bağımsız olarak evrensel değerleri paylaşırlar. Böyle bir zamanda, ulusal-ahlaki değerlerimizi bozulmadan korumak zorundayız. Ortak değerlerimizi ve medeniyetimizi küreselleşmeden kendini savunma yoluna dönüştürmeliyiz. Bu süreç birlik ve işbirliği gerektirir. Ulusal ve kültürel değerleri korumak ve yaşatmak ancak ortak çabalarla mümkün olabilir.

Bütün bunlar yurtdışında yaşayan soydaşlarımıza ve diaspora faaliyetimize destek olan sivil toplum kuruluşlarımıza (STK) ciddi sorumluluk ve görevler yüklemektedir. Tabii ki, böyle bir dönemde, devletler arasındaki dostlukların diaspora örgütleri arasında da kurulması zaruridir. Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın İlham Aliyev daha 2013 yılında Gebele'deki Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi'nin 3. Zirvesi'nde yaptığı konuşmada bunun stratejik bir görev olduğunu açıkça belirtmişti.

Hem Azerbaycan Cumhuriyeti, hem de ayrı ayrı devlet

kurumları ve STK'lar tarafından Türk soylu halkların birliği yönünde pek çok proje uygulanmaktadır. Özellikle de Haydar Aliyev Fonu tarafından hayata geçirilen ortak projelerle ortak medeni değerlerin paylaşılmasına hizmet eden çalışmalar yapılmaktadır. Bütün bunlar Türk birliğine hizmet etmektedir. Türk Dünyası Yazarları ve Sanatçıları Vakfı'nın 15. Dünya Türk Yazarları Hizmet Ödülü'nün Vakıf Başkanı UNESCO ve İSESCO'nun İyi Niyet Elçisi ve Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Başkan Yardımcısı Mehriban Aliyeva'ya takdim edilmesi bunu bir kez daha göstermiştir.

Bunu "Bir Millet İki Devlet" anlayışı prensibi çerçevesinde gelişen ilişkilerimizin yüksek seviyede olduğunu bildiren Azerbaycan Cumhurbaşkanı Sayın İlham Aliyev'in sözleri ile söyleyecek olursak: "Türkiye ile Azerbaycan arasındaki ilişkiler her alanda başarıyla gelişmektedir. Bu ilişkiler dostluk ve kardeşlik temelinde kurulmuştur. Bizim çok zengin ortak tarihimiz, ortak değerlerimiz vardır."

Son yirmi yıla yakın bir sürede Türkiye ile Azerbaycan arasındaki ilişkiler her zaman yüksek seviyede olmuştur. Çok hürmetli Recep Tayyip Erdoğan'ın "Türkiye ile Azerbaycan, dünyada benzeri görülmemiş bağlara sahip iki kardeş ülkedir." sözleri de birliğimizi ifade etmektedir.

Devlet başkanları düzeyinde üst düzey dostluk, halklar arasındaki mevcut bağları daha da güçlendirmekte ve her alanda ortak faaliyetleri teşvik etmektedir. Azerbaycan ve Türkiye iki kardeşin başkanlığında yönetilen ülkelerdir. Azerbaycan-Türkiye ilişkileri, sarsılmaz desteklere dayanmaktadır. Şundan emin olarak söyleyebiliriz ki, Cumhurbaşkanlarımızın çabaları sayesinde ortak tarihimizi, kültürümüzü, kazanımlarımızı şimdiki ve gelecek kuşaklara taşıyabiliriz. Bu amaçla, Devlet Diaspora Komitesi, diaspora faaliyetlerini koordine etmek ve Türk Dünyası'nın birleşik bir diasporasını oluşturmak için sürekli çalışmaktadır.

Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Diaspora Komitesi, Kazakistan Cumhuriyeti Vatandaşlar Fonu ve Türkiye Cumhuriyeti Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı arasında diaspora politikası alanında işbirliği konusunda bir mutabakat zaptı imzalanmıştır.

Devlet Komitesi olarak, devletimizin siyasetine ve devlet başkanımızın talimatına uygun olarak, dünyadaki Azerbaycanlıları birbirine bağlamak ve Türk Dünyası'nın birliğini güçlendirmek için mümkün olan her şeyi yapıyoruz ve bu çalışmaları yapmaya da devam edeceğiz.

Bu çerçevede Türk kardeşlerimizle Bakü'de, Ankara'da, Almanya'da ve bugünlerde de Amerika'da tecrübe paylaşımı, potansiyeli artırma eğitimleri, vb. gibi çeşitli etkinlikler düzenlendi. Bu çalışmalarda Türk diasporası, Türk kardeşlerimiz ve diplomatik temsilcilikler tüm etkinliklerde çok aktif bir şekilde yer almışlardır. Bu arada, buradan onlara teşekkür ediyorum.

Aynı zamanda, Türk Dünyası'nda ortaya çıkan önemli ve güncel haberler ile Türk ve Azerbaycan diasporasının faaliyetleri hakkında bilgi içeren "Türkiye Azerbaycan" dergisi yayınlanmaya başlandı.

Dergi, Türkiye'de, Azerbaycan'da ve dünyanın muhtelif devletlerinde kamu kuruluşlarına ve özel sektöre, STK'lara ve diaspora kuruluşlarına, ücretsiz olarak dağıtılmaktadır. Bütün bunlar diasporalarımızın birliğine hizmet etmekte ve benzer tecrübelerin diğer Türkçe konuşan ülkelerlede hayata geçirilmesi düşünülmektedir.

Dünyadanın değişik ülkelerinde Türk Dünyası'na mensup binlerce diaspora kuruluşları mevcut ve bu kuruluşlar bulundukları ülkelerde kamu ve STK'lara öncülük etmektedirler. Diasporanın dış politikada baskın bir güç haline geldiği bir zamanda, uluslararası arenada, anavatanlarının dışında yaşayan Türklerin birliğini sağlamak oldukça önemlidir.

Kardeş halkların diasporaları da kardeş olmalı ve birlikte çalışmalıdır. Çünkü bizim ortak sorunlarımız mevcuttur. Bizim yurtdışında yaptığımız faaliyetlerde Dağlık Karabağ sorunu ve Hocalı olayları hakkındaki gerçeklerin dünyaya beyan edilmesinin yanı sıra yurtdışındaki etkinliklerimizde

sözde "Ermeni soykırımı" konusu da sürekli olarak uluslararası topluma aktarılmaktadır. Sözde "Ermeni soykırımı"nı ispatlayan hiçbir kanıtın olmadığı net belgelerle dünyaya beyan edilmektedir. Özellikle, Türk dostlarımız ve diaspora organizasyonlarımız her zaman bu meselelere ilişkin aynı bakış açısına sahipler ve ortak bir sorun olarak görüyorlar.

Bugün hem Azerbaycan hem de Türkiye terörizme maruz kalmakta ve terörle mücadele operasyonları yürütmeye mecbur durumdalar. Bu operasyonları yapmamız barış ve güvenliğimizin sağlaması için kaçınılmazdır. Azerbaycan devleti her zaman Türkiye ile beraberdir ve Türk kardeşlerimize bu operasyonlarda zaferler kazanmalarını arzu ediyoruz.

Azerbaycan topraklarının % 20'si işgal altındadır, bir milyondan fazla vatandaşımız ana topraklarından sürülmüş ve zorla yerlerinden edilerek mecburi göçmen durumuna düşmüştür. Binlerce Azerbaycanlı vahşice öldürüldü ve maalesef Ermenistan hâlâ işgal politikasını sürdürüyor. Sadece bu işgalci siyasetini sürdürmekle kalmıyor, büyük hayallerle aptalca açıklamalar yapıyorlar ve sinsi planlar kuruyor. Üzüldüğümüz nokta şudur ki, bizim uluslararası hukuka karşı saygımız ve hoşgörümüz, sonunda bize karşı geri kullanılmaktadır.

Bugün, hem Türkiye'de hem de Azerbaycan'da, farklı etnik gruplar eşit, serbest ve iyi ilişkiler içerisinde yaşamaktadırlar. Ancak, bununla beraber Türkiye'de, özellikle Doğu Anadolu bölgesinde, Ermeni faktörünün güçlendirilmeye çalışıldığı hissedilmektedir. Bölgenin "Batı Ermenistan" olarak ilan edilmesi gibi kirli planlar ortaya çıkmaktadır. Bu çerçevede bölgedeki bazı belediye başkanlarının bu işe can attığını görmek üzücüdür. Bazı Batılı ülkeler de çabalarını artırarak HDP ve PKK vasıtasıyla Türkiye-Azerbaycan ilişkilerini zayıflatmaya çalışmaktadırlar. Iğdır, Kars, Ağrı ve Van illerini Ermenistan ile birleştirerek "denizden denize uzanan büyük Ermenistan" rüyalarını gizlememektedirler. Azerbaycan'ın işgal edilmiş Dağlık Karabağ bölgesinde **Hankendi şehrinde yapılan VII. Pan-Ermeni Yaz Oyunları'nın açılış töreni meşalesinin Iğdır'dan getirilmesi de bunu tasdik etmektedir.** Azerbaycan-Türkiye birliğinin güçlendirilmesi, Azerbaycanlıların ve Türklerin dünyadaki birliğinin sağlanması tam olarak bu ihtiyaçtan kaynaklanmaktadır. Bugün yurtdışında yaşayan tüm Azerbaycanlıların ve Türklerin bunu bilmesi önemlidir.

Sayın Cumhurbaşkanı, aziz kardeşler, bunların hepsi birliğimize ve diaspora hareketindeki çalışmalarımıza olan ihtiyacın bir göstergesidir. "Bir milletin iki diasporası olmaz" sloganı sadece hoş bir ifade değil, karşımıza konulan önemli bir görev, tarihsel bir zorunluluktur. Tüm milli manevi, vb. birliklerimizle beraber yukarıda bahsedilenlerden görebileceğimiz gibi, bizi hem de ortak bir düşman birleştirmektedir. Her birimiz yaşadığımız devletten, taşıdığımız görevden, sosyal ve siyasi mensubiyete bağlı olmadan ortak diaspora meselemize sırf bu prizmadan bakmak durumundayız. İşbirliğimizi daha da güçlendirmek ve ortak Türk diasporası kurmak için mümkün olan her şeyi yapmalıyız. Devlet Diaspora Komitesi olarak, biz bu istikamette ciddi adımlar üzerinde müzakereler yapmaktayız. Başlangıçta, Türk diasporası gençleri için ortak kampların kurulması düşünülmektedir. Devlet Diaspora Komitesi tarafından "Türk Dünyası Diasporalarının Gelişimine Dair Stratejik Bir Yol Haritası" hazırlanmış ve bu yol haritası ile uyumlu olarak gelecekteki faaliyetlerin oluşturulması için ön mutabakat sağlanmıştır.

Dünya Azerbaycanlıları Ağı'nın kurulmasını stratejik bir hedef olarak belirleyen Devlet Komitesi, artık ortak Türk diaspora ağı kurulması yönünde adımlar atmaktadır. Modern dünyada, ikili yaklaşımlar hakim olmakla birlikte, Türk düşmanlarının büyük hülyalarla yaşadığı, kirli planlar kurduğu bir zamanda Karabağ gerçeklerinin ve topraklarımızın işgali hakkındaki bilgilerin daha da tutarlı ve yüksek sesle ifade edilmesi çok önemlidir. Ortak Türk diasporası hareketinin oluşumunun en kısa zamanda başarılı olacağı ve neticesini vereceğini ümit etmekteyiz.

Türk Konseyi Dışişleri Bakanları Bakü'de Buluştu

Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi (Türk Konseyi) 7. Zirvesi kapsamında Konseye üye ülkelerin Dışişleri Bakanları Konseyi Toplantısı, Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de 14 Ekim 2019 tarihinde gerçekleştirildi. Türk Konseyi'ne üye devletlerin Dışişleri Bakanları, Devlet Başkanları Zirvesi'nden bir gün önce Bakü'de bir araya geldi.

Türk devletlerinin Dışişleri Bakanları ayrıca, toplantıdan önce aile fotoğrafı çektirdi ve şeref defterini imzaladı.

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu toplantıdan önce Kazakistan Dışişleri Bakanı Muhtar Tileuberdi ve Azerbaycan Dışişleri Bakanı Elmar Memmedyarov ile bir araya gelerek ikili ilişkileri ve bölgesel konuları değerlendirdi.

Azerbaycan Dışişleri Bakanı Elmar Memmedyarov'un ev sahipliğinde düzenlenen toplantıya, Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Kazakistan Dışişleri Bakanı Muhtar Tileuberdi, Kırgızistan Dışişleri Bakanı Çingiz Aydarbekov, Özbekistan Dışişleri Bakanı Abdulaziz Kamilov ve Türk Konseyi Genel Sekreteri Baghdad Amreyev katıldı. Toplantıda Macaristan Dışişleri ve Dış Ticaret Bakanı Peter Szijjarto da gözlemci olarak hazır bulundu.

Toplantıya ayrıca, Türk Konseyi Aksakallar Meclisi'nin Azerbaycanlı Üyesi Fettah Heydarov'un yanı sıra, Türk işbirliği teşkilatları olan TÜRKPA Genel Sekreteri Altınbek Mamayusupov, TÜRKSOY Genel Sekreteri Düsen Kaseinov, Türk Akademisi Başkanı Darhan Khıdırali ve Türk Kültür ve Miras Vakfı Başkanı Günay Efendiya'nın da iştirak etti.

Dışişleri Bakanları Toplantısı'na katılan Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu Azerbaycan'da önemli temaslarda bulundu. Çavuşoğlu, Türk Konseyi aile fotoğrafına katıldı ve şeref defteri imzaladı.

Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Zirve kapsamında Azerbaycan Dışişleri Bakanı Elmar Memmedyarov, Özbekistan Dışişleri Bakanı Abdulaziz Kamilov ve Kazakistan Dışişleri Bakanı Muhtar Tileuberdi ile ikili görüşmeler gerçekleştirdi.

Dışişleri Bakanı Çavuoğlu, kardeş Azerbaycan'ın Barış Pınarı Harekâtı'na verdiği destek için teşekkür ederek, Türkiye – Azerbaycan arasında "iki devlet tek millet" anlayışıyla işbirliğini her alanda geliştirmeye devam edeceğini ifade etti. Çavuşoğlu, ayrıca kardeş Türk Konseyi üye ülkelere Barış Pınarı Harekâtı hakkında da bilgi verdi.

Türk kültür ve mirasının korunması, araştırılması ve teşvikine katkı sağlayan Uluslararası Türk Kültür ve Miras Vakfı'nın yeni binasının açılış törenine katıldı ve Türk Kültür ve Miras Vakfı Başkanı Günay Efendiyeva'ya Türk kültürüne yaptığı değerli katkılar için teşekkür etti.

Bakü'deki İş Forumunda Türk Ticaret ve Sanayi Odasına İki Yeni Üye Katıldı!

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin girişimleriyle kurulan Türk Ticaret ve Sanayi Odası'nın (TTSO) düzenlediği İş Forumu 14 Ekim 2019 tarihinde Bakü'de gerçekleştirildi. İlki Özbekistan'ın başketi Taşkent'te düzenlenen foruma, Türk devletlerinden ve Macaristan'dan 500'den fazla iş adamı katıldı.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin girişimleriyle kurulan Türk Ticaret ve Sanayi Odası'nın (TTSO) düzenlediği İş Forumu 14 Ekim 2019 tarihinde Bakü'de gerçekleştirildi. İlki Özbekistan'ın başketi Taşkent'te düzenlenen foruma, Türk devletlerinden ve Macaristan'dan 500'den fazla iş adamı katıldı.

Forumun açılışında konuşmalarını yapan Azerbaycan Cumhuriyeti Ekonomi Bakan Yardımcısı Rufat Mammadov, Kazakistan Cumhuriyeti Başbakan Yardımcısı Berdibek Saparbayev, Macaristan Dışişleri ve Ticaret Bakanı Peter Szijarto, Türk Konseyi Genel Sekreteri Baghdad Amreyev, Özbekistan Cumhuriyeti Yatırım ve Dış Ticaret Bakanı Sardor Umurzakov ve Türk Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Rıfat Hisarcıklıoğlu, önemli noktalara değindi.

Hisarcıklıoğlu: "Tarihimizde İlk Defa Altı Farklı İş Dünyasının Temsilcileri Bir Araya Geliyor"

Rıfat Hisarcıklıoğlu, bu oluşumun kendi hayalleri olduğu kaydederek, "2005 yılında Türk Dünyasının Aksakalı Sayın Nazarbayev bize bu işin yapılmasını Antalya'da Liderler Zirvesinde söy-

ledi. Biraz gelişme gösterdik. Sonra 10 sene önce Nahçivan'da bir araya geldik. Şimdi tarihimizde ilk defa altı farklı iş dünyasının temsilcileri bir araya geliyor" dedi.

Hisarcıklıoğlu ayrıca ekonomisi hızla gelişen Azerbaycan'ın cazip iş yatırım imkanları sunduğunu ifade ederek, "Bugün Azerbaycan Dünya Bankası tarafından yaklaşık 80 ülkede uygulanan Doing Business 2019 raporuna göre dünyada 32 basamak ilerleme kaydederek 190 ülke içerisinde iş yapma kolaylığı endeksinde 25'inci sıradadır" dedi. Hisarcıklıoğlu, Türk Dünyası olarak Azerbaycan'ın gösterdiği bu ilerlemeden gurur duyduklarını vurguladı.

Üye ülkelerden toplantıya katılan önemli isimler, katılımcılara üye ülkeler arasındaki mevcut ticari ilişkilerle ilgili verileri aktardı ve gelecek dönemlerdeki işbirliği perspektifleri hakkında bilgi verdi.

Taraflar, gümrük işlemlerinin basitleştirilmesi ve kotaların ortadan kaldırılması yoluyla gerekli ticari kolaylaştırma önlemlerinin alınmasının gerekliliğini dile getirdiler. Üye ülkelerdeki yatırım fırsatlarına ilişkin sunumların ardından, çeşitli sektörlerde faaliyet gösteren firmalar arasında ikili (B2B) görüşmeler düzenlendi.

Özbekistan ve Macaristan, TTSO'ya Katıldı

Toplantıda, üye ülkelerin ilgili hükümet, finans ve ticaret kurumları arasında çok sayıda çok taraflı ve ikili Mutabakat Muhtıralarına da imzalar atıldı. Yeni kurulan Türk Ticaret Odası'nın yapısı, Bakü'de iki yeni üyenin katılımıyla genişledi. Gerçekleştirilen törende, Özbekistan ve Macaristan Ticaret ve Sanayi Odaları TTSO'ya katılma kararı aldı.

Türkiye - Azerbaycan Ticaret ve Sanayi Odası Forumu Kuruluyor

İş Forumu'nun ardından TOBB ile Azerbaycan İşverenler Konfederasyonu arasında Türkiye - Azerbaycan Ticaret ve Sanayi Odası Forumu kurulmasına ilişkin mutabakat zaptı imzalandı.

Forumun sonunda, Azerbaycan tarafından Türk Konseyi işbirliğinde, katılımcılar için Türk Konseyi'nin kurucu metni olan Nahçivan Anlaşması'nın 10. yıl dönümüne ithaf olunan bir gala yemeği düzenlendi.

TÜRK DÜNYASI LİDERLERİNDEN BAKÜ'DE TARİHİ BULUŞMA

Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi (Türk Konseyi) Devlet Başkanları 7. Zirvesi Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de gerçekleştirildi.

Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in ev sahipliğinde düzenlenen zirveye Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Kazakistan'ın Kurucu Cumhurbaşkanı - Elbaşı Nursultan Nazarbayev, Kırgızistan Cumhurbaşkanı Sooronbay Ceenbekov ve Özbekistan Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev katıldı. Türk Konseyi gözlemci üyesi Macaristan'ın Başbakanı Viktor Orban ile Türkmenistan'ın Başbakan Yardımcısı Pürli Ağamuradov da toplantıda hazır bulundu.

Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı (TÜRKSOY), Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesi (TÜRKPA), Türk Akademisi, Türk Kültür ve Miras Vakfı gibi uluslararası kuruluşların temsilcileri de Zirveye iştirak etti. Zirvede, bu kuruluşların Türk Konseyi ile çalışmalarında eşgüdüm sağlanması için bir Koordinasyon Komitesi kurulması kararı alındı.

"Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerinin (KOBİ'lerin) Desteklenmesi" temasıyla gerçekleştirilen zirve sonunda yayınlanan bildiride, Türkiye'nin düzenlediği Barış Pınarı Harekatı'na destek paragrafı yer aldı. Azerbaycan, Bakü'deki zirvede dönem başkanlığını Kırgızistan'dan devraldı, bir sonraki Zirvenin ise Türkiye'de düzenleneceği açıklandı. Zirvede ayrıca, devlet başkanlarının kararıyla Türk Konseyi'nin kurulmasında büyük emekleri bulunan Nursultan Nazarbayev'e "Türk Dünyası Ali Nişanı" takdim edildi ve Nazarbayev'e "Türk Konseyi Onursal Başkanı" unvanı verildi. Özbekistan tam üye olarak, Macaristan ise gözlemci üye statüsüyle ilk defa bir Türk Konseyi Zirvesine katıldı.

Zirveden Anlamlı Mesaj: Barış Pınarı Harekatı'na Destek

Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Teşkilatı'nın (Türk Konseyi) kuruluş belgesi olan Nahçivan Anlaşması'nın imzalanmasının 10. yıl dönümünde Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de düzenlenen Türk Konseyi 7. Zirvesi'nde Türkiye'nin Suriye'deki terör hedeflerinin yok edilmesine yönelik düzenlediği Barış Pınar Harekatı'na destek kararı çıktı.

15 Ekim 2019 tarihinde toplanan Türk Konseyi Devlet Başkanları Konseyi tarafından yayınlanan zirve bildirisinde, Türkiye'nin Barış Pınarı Operasyonu'na vurgu yapılarak üye devletler, haklı mücadelesinde Türkiye'nin yanında olduğunu belirtti.

"Türk Konseyi, Türkiye'nin Barış Pınarı Harekatı'nın terörizmle mücadeleye, Suriye'nin toprak bütünlüğünün sağlanmasına, Suriyelilerin teröristlerin zulmünden kurtarılmasına ve yerlerinden edilmiş Suriyelilerin ana vatanlarına güvenli ve gönüllü geri dönüşleri için şartların oluşturulmasına katkıda bulunacağına olan umut ve inançlarını beyan etmektedir."

Özbekistan İlk Defa Tam Üye Olarak Katıldı

Özbekistan, Zirve öncesinde Türk Konseyi'ne katılım prosedürlerini tamamlayarak, ilk defa bir Türk Konseyi zirvesinde tam üye olarak yer aldı. Özbekistan'ın uzun süre beklenen üyeliği, Türk Dünyası'nın siyasi birliğinin yanı sıra ekonomik olarak da yeni işbirliği alanlarını beraberinde getirdi. Özbekistan, Bakü'de Türk Ticaret ve Sanayi Odası'na da üye oldu.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Azerbaycan'daki Fairmont Otel'de Özbekistan Cumhurbaşkanı Mirziyoyev ile basına kapalı gerçekleşen görüşme gerçekleştirdi. Görüşme bir saat sürdü. Görüşmede Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank ile Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan da hazır bulundu. Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu da Bakü'de, 13 Ekim 2019 tarihinde Özbekistan Dışişleri Bakanı Abdulaziz Kamilov'la bir görüşme gerçekleştirdi. Görüşmede, ikili ilişkiler ve bölgesel gelişmeler ele alındı. Çavuşoğlu, Özbekistan'ın Türk Konseyi'ne 10. yıldönümünde katılımını memnuniyeti ifade etti ve kardeş Özbekistan'la işbirliğimizi her alanda güçlendirmeye devam edileceğini belirtti.

Şevket Mirziyoyev ile Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev de zirveden önce bir araya gelerek Azerbaycan-Özbekistan ilişkilerini değerlendirdi. Mirziyoyev, görüşmede iki devlet arasındaki potansiyeli vurgulayarak Azerbaycan halkının büyük evladı olan Haydar Aliyev'in Özbekistan ile ilişkilere verdiği önemden bahsederek Özbekistan'da hala takdirle hatırlandığını, kendisine büyük saygı duyulduğunu, Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in adımlarını takip etmesinin son derece olduğunu belirtti. İlham Aliyev ise Mirziyoyev'in Cumhurbaşkanlığından Özbekistan'da gerçekleştirilen atılımdan söz etti. Aliyev ayrıca, Mirziyoyev'in Özbekistan'a davetine ilişkin olarak, kendisinden memnun olduğunu belirterek Özbekistan'a gideceğini ifade etti.

Türk Konseyi'nin Avrupa'da Bayrağını Dalgalandıran Ülke: Macaristan

Geçtiğimiz yıl Kırgızistan'ın Çolpan Ata şehrinde gerçekleştirilen zirvede, gözlemci üye olarak Türk Konseyi'ne katılan Macaristan'dan da önemli mesajlar geldi. 19 Eylül 2019 tarihinde Budapeşte'de Türk Konseyi Avrupa Temsilcilik Ofisi'nin açılmasından kısa süre sonra düzenlenen Zirvede Orban, Brexit sonrası dönemde İngiliz firmalarıyla ikili ilişkilerin geliştirilmesinin önemini belirten Orban'un sözleri, Macaristan'ın Türk Konseyi'ne katılmasının ticari olarak da önemli kazançlar sağlayacağının göstergesi oldu. Zirvede Macaristan ayrıca, Türk Ticaret ve Sanayi Odası'na da gözlemci üye statüsüyle katıldı.

Bunun yanı sıra Cumhurbaşkanı Erdoğan, Macaristan Başbakanı Orban ile ikili görüşme gerçekleştirdi. Azerbaycan Cumhurbaşkanı Aliyev de Orban ile bir araya geldi. Aliyev, görüşmede Azerbaycan ile Macaristan arasındaki ilişkilerin çok yüksek bir seviyede olduğunu vurgulayarak, Orban'ın ziyaretinin ikili işbirliğine ivme kazandıracağını vurguladı. Orban ise Macaristan'ın 10 yıl önce ekonomik durumu kötü olduğunda, Azerbaycan'ın desteğinin hala hatırlandığını ve takdir gördüğünü ifade etti. Diplomatik ilişkilerin son derece iyi olduğunu dile getiren Orban, bir sonraki adımın ekonomik işbirliğini genişletmek olduğunu dile getirdi.

Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı
İlham ALİYEV

İlham ALİYEV

Azerbaycan'ın dönem başkanlığında ülkelerimiz arasında hem ikili hem de çok taraflı iş birliğimizin daha da gelişmesi için çabaları devam ettirecektir.

Azerbaycan'ın Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, ev sahibi ülke sıfatıyla ilk sözü alarak bütün misafirlere hoş geldiniz dedikten sonra Kırgızistan'a başarılı dönem başkanlığı için teşekkür etti ve Kazakistan Birinci Cumhurbaşkanı ve hepimizin aksakalı Nursultan Abişeviç Nazarbayev'in Türk Devletleri'nin 7. Zirve Toplantısına Türk Konseyi'nin Onursal Başkanı sıfatıyla katıldığını açıkladı.

İlham Aliyev konuşmasını şu şekilde sürdürdü; "Aziz kardeşim Recep Tayyip Erdoğan'ın teşebbüsü ve Türk Konseyi üye ülkeleri cumhurbaşkanlarının ortak kararı ile Nursultan Abişeviç'e Onursal Başkan sıfatı verilmiştir. Nur Sultan Nazarbayev'in Türk Dünyası'nda ilişkilerin gelişmesi, Türkçe Konuşan Ülkelerin İşbirliği Konseyi'nin kurulmasında büyük hizmetleri vardır.

Özbekistan'ı Konseye katılımı vesilesiyle samimi kalpten kutluyorum. Sayın Şevket Mirziyiyoyev'e bu önemli kararı için teşekkür ediyorum. Özbekistan'ın bu kararı Türk Dünyası'nda birliğin ve dayanışmanın daha da güçlenmesine hizmet edecektir.

Macaristan'ın Türk Konseyi ile işbirliği genişletmesi memnuniyet vericidir.Burada Macaristan'ın Başbakanı Sayın Viktor Orban'ın şahsi rolünü özellikle vurgulamakisterim. Geçen ay Budapeşte'de Türk Konseyi'nin temsilcilik ofisi faaliyete başlamıştır. Ümit ediyorum ki, bu ofis Konsey'in Avrupa ülkeleri ve bölgesel teşkilatlarla ilişkilerinin gelişmesine zemin yaratacaktır."

Türk Konseyi'nin Azerbaycan dış politikasında önemli yer tuttuğunu ve önceliklerinden biri olduğunu ifade eden Cumhurbaşkanı Aliyev, Türk Konseyi'nin 7. Zirvesinin Nahçivan Anlaşması'nın imzalanmasının 10. Yıldönümüne denk geldiğini ifade etti. Kuruluşundan bu yana geçen 10 yıllık süreç içerisinde kayda değer gelişmeler yaşandığını ifade eden Aliyev, "Azerbaycan, bu gün itibariyle Türk Konseyi dönem başkanlığını devralıyor. Azerbaycan, dönem başkanlığı döneminde ülkelerimiz arasında hem ikili hem de çok taraflı iş birliğimizin daha da gelişmesi için çabalarını devam ettirecektir." diye konuştu.

Azerbaycan Cumhurbaşkanı Aliyev; "Azerbaycan'ın ana toprağı ile Nahçıvan arasında Zengezur bulunuyor. Vaktiyle Zengezur bölgesinin Azerbaycan'dan alınıp Ermenistan'la birleştirilmesi büyük Türk Dünyasını coğrafi olarak parçaladı; fakat Nahçivan'da kabul ettiğimiz kararlarla Türk Dünyası'nın birliğini daha da güçlendirip kardeşliğimizi devam ettirdik. Bu açıdan Türk Konseyi'nin kurulmasına dair kararın Nahçivan'daki zirvede kabul edilmesi Türk Dünyası açısından büyük öneme sahip-

tir. Türk dilli devletlerin ortak şurası ekonomi, siyasi, insani, ulaştırma, turizm, bilgi ve iletişim ile diğer konularda işbirliği açısından büyük rol oynuyor.

Türk Konsey'i bir teşkilat olarak ciddi mesafe kat etmiştir. Konsey ülkelerimiz arasında siyasi, iktisadi, ulaşım, insani, turizm, enformasyon, iletişim teknolojileri ve diğer alanlarda işbirliği açısından mühim roller oynamıştır. Türk Konseyi'nin önemli uluslararası kurumlarla ilişkileri gelişmektedir. Hâlihazırda BM, İslam İşbirliği Teşkilatı, AGİT, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı gibi kurumlarla verimli işbirliği mevcuttur. TÜRKSOY, Türk Kültür ve Miras Vakfı, Türk Akademisi zengin medeni mirasımızın araştırılması, maddi ve manevi değerlerimizin dünya seviyesinde tanıtılmasında önemli roller oynamaktadır.

Benim imzaladığım kararnameyle 2019 yılı Azerbaycan'da Nesimi Yılı kabul edildi. Bugünlerde Nesimi Festivali coşkulu şekilde kutlanıyor. TÜRKSOY'un da Azerbaycan şairi İmadeddin Nesimi'nin doğumunun 650. yılı münasebetiyle 2019 yılını Nesimi Yılı ilan etmesi takdire şayandır. Türk Dilli Ülkelerin Parlamenterler Asamblesi parlamentolar arası teşkilatlarla önemli bir işbirliği gösteriyor. Medeniyet, bilim, tekstil, turizm, gençler ve spor gibi alanlarda faaliyetlerimiz halklarımız arasındaki dostluğun daha da yerleşmesinde önemli roller oynamaktadır.

2017 yılında Azerbaycan'da küçük ve orta ölçekli işletmelerin desteklenmesi için önemli kararlar alındığından bahseden Aliyev, "ülke genelinde ve dışında geniş mali imkânlara sahip ve güçlü işletmelerin tesisi için kurulan fonlar vasıtasıyla şimdiye kadar 36 bin işletmeye 1.4 milyar dolar kredi tahsis edildi. 2018 yılında özel sektörün GSMH'deki payı yüzde 85'e ulaştı" sözleriyle konuşmasını sürdürdü.

Aliyev: "Azerbaycan Türk Devletleri'nin Dünya Pazarlarına Çıkışı İçin Önem Taşımaktadır"

Devlet Başkanları Konseyi'ndeki hitabında Aliyev şöyle devam etti; "Son 16 yılda Azerbaycan ekonomisi üç katından daha fazla büyüdü. Ülkeye 270 milyar dolardan fazla sermaye girişi gerçekleşti. Bunun yarısı yabancı sermayedir. Azerbaycan, dış borcu az olan bir ülkedir. Azerbaycan'ın dış borcu, tüm borcunun sadece yüzde 17'sini oluşturuyor. Bu göstergeye göre dünyada Azerbaycan en iyi dokuzuncu ülkedir. Ekonomide yapılmış reformlar uluslararası iktisadi teşkilatlar tarafından da takdir edilmektedir.

Dünya Bankası'nın 2020 yılı Doing Business raporunda Azerbaycan en reformist 20 ülke arasında yer alıyor. Halihazırda Azerbaycan, Türkiye ekonomisine en fazla sermaye yatırımı yapan ülkelerden biridir. Öyle ki; Azerbaycan'ın Türkiye ekonomisine yaptığı sermaye yatırımı 15 milyar dolar, Türkiye'nin Azerbaycan ekonomisine koyduğu sermaye ise 12 milyar dolardır. Tarihi İpek Yolu'nun üzerine yerleşen ülkelerimiz arasında ulaştırma ve lojistik en önemli işbirliği sahalarından biridir. Bakü limanı, 15 milyon ton yük ve 100 bin konteynır yükleme kapasitesine sahiptir. İhtiyaç halinde yükleme kapasitesi 25 milyon yük ve 1 milyon konteynıra artırılabilir.

Aliyev: "Dağlık Karabağ, Azerbaycan'ın Tarihi ve Ezeli Toprağıdır."

"Bildiğiniz gibi Azerbaycan'ın en önemli sorunu olan Ermenistan-Azerbaycan Dağlık Karabağ meselesinde Ermenistan'ın yıkıcı siyasetine göre bir ilerleme sağlanamıyor. Ermenistan 30 yıla yakın zamandır uluslararası kural ve prensipleri somut şekilde bozarak Azerbaycan'a karşı işgalcilik siyasetini devam ettiriyor. İşgal olunan arazilerde etnik temizlik siyaseti uygulayarak 1 milyondan fazla soydaşımızı yerinden ve yurdundan etmiş durumdadır.

Azerbaycan halkına mahsus tarihi İslam abideleri ve camilerimiz dağıtılıp mahvedildi. Ermenistan Müslüman ülkelerle işbirliği peşinde ancak dünya Müslümanları için mukaddes olan camileri yıkan, dağıtan Ermenistan, Müslüman ülkelerle dost olamaz. Dinimize karşı yapılan bu vandallık, Ermenistan'ın İslamofobik yaklaşımını gösterir" diyen Azerbaycan Cumhurbaşkanı Aliyev, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararlarına göre Ermenistan'ın Azerbaycan topraklarından koşulsuz ve tamamen çıkarılması gerektiğini ifade etti. Aliyev, İslam İşbirliği Teşkilatı, NATO, AB, Avrupa Parlamentosu, Avrupa Konseyi ve diğer teşkilatların da benzer kararları olduğunu belirten İlham Aliyev, Ermenistan'ın uluslararası kuruluşların kararlarını uygulamaktan kaçındığının vurguladı ve "Dağlık Karabağ, Azerbaycan'ın tarihi ve ezeli toprağıdır. Azerbaycan'ın ayrılmaz parçasıdır. Bu nedenle de uluslararası kararlar çerçevesinde Azerbaycan'ın toprak bütünlüğü içerisinde bu sorun çözülmelidir" dedi.

Türk Konseyi'nin Zirve bildirilerinde devletlerin toprak bütünlüğü ve bağımsızlığına destek verilmesinin önemine değinen Aliyev, "Bu vesileyle Dağlık Karabağ konusunun Azerbaycan'ın toprak bütünlüğü içerisinde adil bir çözüme kavuşturulması konusunda destek veren soydaşlarımıza teşekkür ediyorum" sözlerini dile getirdi.

KARABAĞ
AZERBAYCAN'DIR

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı
Recep Tayyip ERDOĞAN

RECEP TAYYİP ERDOĞAN

Atamız Dede Korkut'un dediği gibi; iyi dost, iyi günde çağırıldığında, kötü günde ise çağrılmadan gelendir.

Zirvede konuşan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, "Odlar yurdu can Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de Türk Konseyi'nin 7'nci Zirvesi vesilesiyle bulunmaktan büyük bir bahtiyarlık duyuyorum" diyerek konuşmasına başladı. Erdoğan, Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'e misafirperverliği için şükranlarını iletirken, Türk Konseyi dönem başkanlığından ötürü Kırgızistan Cumhurbaşkanı Sooronbay Ceenbekov'u da tebrik etti. Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Nahçivan Anlaşması'nın 10. yıl dönümüne denk gelen ve aziz kardeşim Şevket Mirziyoyev'in de aramızda tam üye olarak katıldığı bu zirve, gerçekten tarihi bir nitelik taşıyor. Özbekistan'a yürekten "Aramıza hoş geldiniz." diyorum. Zirveyi tarihi kılan bir diğer husus da Türk Dünyası'nın Aksakalı, Kazakistan Cumhuriyeti'nin kurucu Cumhurbaşkanı, değerli kardeşim, Elbaşı Nazarbayev'e minnettarlığımızın bir nişanesi olarak teklifim üzerine Türk Konseyi'nin onursal başkanı unvanının takdim edilmesidir" dedi ve ayrıca Macaristan Başbakanı Viktor Orban'ı aralarında görmekten duydukları memnuniyeti dile getirdi. Erdoğan, Türk Konseyi Genel Sekreteri Bağdad Amrayev ve ekibine de teşekkürlerini ifade etti.

"Türk Dünyası'nda Ortak Bir Fon Kurulması Önerisini Destekliyoruz"

Erdoğan konuşmasına şöyle devam etti; "Değerli kardeşlerim; Türk Konseyi gibi yapıların dünya siyasetinde rolünün daha da arttığını görüyoruz. Türk Konseyi'nin diğer çok taraflı platformlarla işbirliği ve eşgüdüm içinde faaliyet göstermesine önem veriyoruz. Konsey'in Birleşmiş Milletler Genel Kurulu ve İslam İşbirliği Teşkilatı nezdinde gözlemci statüye sahip olmasını arzu ediyoruz. Bu minvalde Türk Dünyası nezdinde ortak bir fon kurulması önerisini destekliyoruz. Ancak öncelikle bu fonun mali, hukuki ve idari temellerinin sağlam atılması gerekiyor. Bu konuda sekretaryanın eşgüdümünde ilgili ulusal ve uluslararası kurumların da tecrübesine başvurularak kapsamlı bir çalışma yapılmasında fayda görüyoruz."

Yerel paralarla ticarete verdiği önemin altını Türk Konseyi Zirvesi'nde bir kez daha çizen Erdoğan, "Bunun için ekonomilerimiz üzerindeki döviz baskısını azaltacak mekanizmaları devreye almalıyız" dedi. Ulaştırma konuları ile ilgili değerlendirmelerde bulunan Erdoğan, doğu-batı ekseninde orta koridor üzerinden Hazar geçişli ve Türkiye bağlantılı ulaştırma güzer-

gahlarının yüksek bir potansiyel barındırdığını belirterek "Bu güzergahtan tam manasıyla istifade etmemiz gümrüklerimiz arasındaki iş birliğinin geliştirilmesine bağlıdır. Kotalar, maalesef ticaretimizin önündeki en büyük engellerden biridir. Türk Konseyi olarak, aramızdaki kotaları kaldırmamız gerekiyor. Ayrıca diasporalarımızın ortak hareket etmesine yönelik projelere de ağırlık vermeliyiz" dedi.

"Hâlihazırda Türk Konseyi üyesi ülkelerden yaklaşık 1300 öğrenciye Türkiye burslarıyla üniversite imkânı sunuyoruz. Türk üniversitelerinden mezun olan 10 binlerce öğrencimiz de hamdolsun bugün doktor, mühendis, bürokrat, siyasetçi olarak Türk Dünyasına gururla hizmet ediyor. Başta kültür ve eğitim olmak üzere bilim, tarih, gençlik, spor, arşiv, kütüphanecilik gibi alanlardaki çalışmalarımızı arttırarak sürdürmeliyiz. Bu minvalde Bakü merkezli TÜRKPA'yı, yine Bakü'de kain Türk Kültür ve Miras Vakfını, Astana'daki Türk Akademisini ve Ankara'da faaliyet gösteren TÜRKSOY'u hep birlikte desteklemeliyiz. Bu teşkilatlarımız arasında irtibatı pekiştirecek eşgüdüm komitesinin kurulmasına dair kararı da zirvemizde almayı öngörüyoruz".

Bölgenin barış, huzur ve istikrarına en büyük tehdit kaynağının terör örgütleri olduğuna değinen Erdoğan, "PKK/YPG, DEAŞ, FETÖ gibi şer şebekelerinin varlığıyla güvenlik alanındaki işbirliğimizin ehemmiyeti artmıştır. Suriye'de son 8 yılda yaşadıklarımız ise bir terör örgütü eliyle diğerinin tasfiye edilemeyeceğini göstermiştir. Ülke olarak, PKK/YPG terör örgütünü tasfiye etmeye yönelik 9 Ekim tarihinde çok önemli bir adım attık" sözlerini dile getirdi ve Barış Pınarı Harekatı'nın amacının, terörün yok edilmesi ve yerinden edilmiş olan Suriyelilerin geri dönüşünü sağlamak olduğunu kaydetti.

"Suriye'nin Kuzeyi Barış Pınarlarıyla Yeniden Yeşerene, Hedeflerimize Ulaşana Kadar Mücadelemizi Sürdüreceğiz."

Afrin, Cerablus ve Azez'de olduğu gibi burada da uluslararası destekle alt yapı okul, hastane ve konut projeleriyle istikrarı sağlayacaklarını anlatan Erdoğan şöyle devam etti: "Suriye'nin kuzeyi barış pınarlarıyla yeniden yeşerene, hedeflerimize ulaşana kadar mücadelemizi sürdüreceğiz. Atamız Dede Korkut'un dediği gibi; 'İyi dost iyi günde çağrıldığında, kötü günde ise çağrılmadan gelendir.' Türkiye'nin teröre karşı verdiği beka mücadelesinde siz kardeşlerimizden çok güçlü dayanışma bekliyoruz. Operasyonun başladığı andan itibaren Türkiye'ye destek veren tüm liderlere buradan bir kez daha teşekkür ediyorum. 300 milyonluk Türk dünyasındaki her bir kardeşimin kalbinin bizimle çarptığını, ülkemiz ve kahraman ordumuz için dua ettiğini çok iyi biliyorum. Aynı şekilde 15 Temmuz gecesi 251 insanımızı şehit eden, 2 bin 193 insanımızı yaralayan FETÖ örgütüyle mücadelede ülkemize verdiğiniz desteği sürdürmenizi istirham ediyoruz".

Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan Karabağ ve Kıbrıs Vurgusu

Cumhurbaşkanı Erdoğan milli davalarda kardeş ülkelerin birbirlerinin yanında durmasının, kardeşliklerinin bir gereği olduğunu belirterek "Azerbaycan'ın öz toprağı Yukarı Karabağ ve çevresinin Ermenistan'ın işgali altında olması, 1 milyon kardeşimizi evlerinden, yurtlarından uzakta kaçkın olarak yaşamak zorunda bırakmıştır. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu konuşmamda ifade ettiğim üzere, bu kabul edilemez bir durumdur. Yukarı Karabağ sorunun en kısa sürede barışçıl yollarla ve Azerbaycan'ın toprak bütünlüğü esasında çözülmesi için elimizden gelen gayreti göstermeye devam edeceğiz. Türk Dünyası'nın asli parçası olan Kıbrıs Türkleri çözümsüzlüğün mağduru olmayı sürdürüyor. Beklentimiz Kıbrıslı Türklerin maruz bırakıldıkları haksız izolasyon ve ambargonun kırılmasına yardımcı olmanızdır" sözleriyle hitap etti.

"Türkmenistan'ın İştirakiyle de 6 Devlet, Tek Millet Olmayı Arzu Ediyoruz"

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkmenistan'ın gelecek sene Konseye üye olmasıyla ilgili beklentisini de konuşmasında dile getirdi. Erdoğan, "İnşallah gelecek sene Türkiye'de düzenlenecek 8'inci zirvemizde, Türkmenistan'ı da tam üye olarak aramızda göreceğimize inanıyorum. Toplantımızın hayırlara vesile olmasını diliyor, sizin aracılığınızla Türk dünyasındaki tüm kardeşlerime buradan selam ve muhabbetlerimi gönderiyor, Türkmenistan'ın iştirakiyle de 6 devlet, tek millet olmayı arzu ediyoruz." diye konuştu.

Kazakistan Cumhuriyeti
Kurucu Cumhurbaşkanı,
Elbaşı Nur Sultan NAZARBAYEV

NUR SULTAN

NAZARBAYEV

Kazakistan Cumhuriyeti Kurucu Cumhurbaşkanı, Elbaşı Nur Sultan Nazarbayev konuşmasına bu zirveye iştirak etmekten duyduğu memnuniyeti dile getirerek ve Azerbaycan toprağında geleneksel misafirperverlik ve bu zirvenin yüksek seviyede hazırlanması sebebiyle Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'e teşekkür ederek konuşmasına başladı.

Zirvede, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın önerisiyle, Kazakistan'ın kurucu Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev'e, Türk Dünyası'nın birleştirilmesi yönündeki çabaları dolayısıyla "Türk Konseyi Onursal Başkanı" unvanı takdim edildi. Türk Dünyası'na büyük önem veren ve "Aksakal" olarak nitelendirilen Kazakistan'ın Kurucu Cumhurbaşkanı Nazarbayev, Türk Konseyi'nin son derece başarılı bir gelişim kaydettiğini ve Türk devletleri arasındaki birlikteliğinden dolayı kendisinin mutlu olduğunu belirterek, Özbekistan ve Macaristan'ın katılımından duyduğu memnuniyeti ifade etti. Nursultan Nazarbayev, Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi'nin ismiyle ilgili de yeni bir öneri getirerek, kuruluşu "Türk dilli" değil, bundan sonra "Türk Devletleri Konseyi" olarak isimlendirelim dedi.

Bunların yanı sıra Nazarbayev, "Yeni bir tarih sayfası açılıyor. Türk Konseyi, küresel anlamda önemli siyasi ve ekonomik popülerlik kazandı. Aynı zamanda Türk Dünyası'nda entegrasyonumuzu da artırmış bulunuyoruz. Türk ülkeleri arasındaki etkileşim yeni bir seviyeye çıkmaktadır" dedi. Nursultan Nazarbayev, Türk medeniyetinin çok derin köklerine vurgu yaparak, "Türk dünyasının birliği, benim için güven sözüyle net bir şekilde ifade edilebilir. Ben birlikteliğimizi tasvir etmek için 'yeniden doğuş' ve 'güven' sözlerini seçiyorum'. Aynı zamanda da 'kardeşlik' kelimesi benim için çok şey ifade ediyor." sözleriyle seslendi.

Bizler aynı köklere sahibiz ve bu sebeple de artık Türk Devletleri Teşkilatı demeliyiz.

Özbekistan ve Macaristan'ın katılımından duyduğu memnuniyetini ifade eden Nursultan Nazarbayev "Şevket Miromonoviç Mirziyoyev'i ve bütün kardeş Özbek halkını Türk Konseyi'ne asıl üye olarak girmesi sebebiyle tebrik ediyorum. Bu bütün Türk dilli aile için çoktan beridir beklenilen tarihi bir hadisedir. Zirvede gözlemci üye olarak katılan dostumuz Macaristan Başbakanı Viktor Orban'ı da tebrik ediyorum. Budapeşte'de Türk Konseyi'nin açılması Macar hükümetinin önemli bir adımıdır. Bu temsil Avrupa'daki faaliyetlerimizi genişletecektir."

Nazarbayev, Sooranbay Şaripoviç Jeenbekov başta olmak üzere, Kırgızistan'ın dönem başkanlığını takdir ettiğini ifade ederek şunları söyledi: "Türk Keneşi Onursal Başkanı statüsünün bana verilmesini teklif etiği için kardeşim Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a özel şükranlarımı sunarım. Bu girişimi desteklediğiniz için hepinize teşekkür ederim. Bu kadar yüksek bir ödüle layık gördüğünüz için hepinize teşekkür ederim. Bu, organizasyondaki çalışmamı sürdürmemde bana güç verecektir. Ben bunun için elimden gelenin en iyisini yapmaya hazırım.

Bildiğiniz gibi, Ben Cumhurbaşkanlığı yetkilerimi büyümekte olan bir kuşağa devrederek buraya "Kurucu Cumhurbaşkanı" ve "Elbaşı" sıfatıyla geldim. Neredeyse 30 yıla yakın bir süre Kazakistan'ı yönettim. Bu yıllarda

ekonomimiz 20 kat, ülkenin refahı 19 kat arttı ve kademeli olarak gelişmiş ülkelere yaklaşıyoruz. Bu süre zarfında büyük bir başarı elde ettik.

Değerli zirve katılımcıları, 2006'dan bu yana Jeenbekov, Erdoğan, Mirziyoev ve Orban da geçen yıl Çolpan-Ata'daki toplantılara katılıyor. Orta Asya'daki yeni bağımsız devletlerin tarihinin daha ilk aylarıydı, ama artık kardeş halklarımız arasında dil, kültür ve geleneklerin benzerliğine dayalı ilişkiler kurmanın önemini net bir şekilde anlıyorduk.

On yıl önce Nahçivan'da Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi'nin kurulmasına ilişkin temel belgeyi onayladık. Böylece ilişkimizin yeni, daha rafine ve pragmatik bir aşaması başladı. İşte, şu anki yıldönümümüze iyi sonuçlarla gelmemizi sağlayan bu yaklaşımdır. Her şeyden önce, Türk Konseyi'nin hem küresel bağlamda hem de kendimiz için zaruriliğini ve güncelliğini kanıtlayabildik. İkincisi, Konsey ortak tarihimizde yeni bir sayfa açan Özbekistan ve Macaristan'ı da alarak daha da genişledi. Üçüncüsü, ülkeler tarafından önemli bir kurumsal yapı oluşturulmuştur.. Bu yapı, TÜRKPA, TÜRKSOY, Türk Akademisi, Türk Kültür ve Miras Fonu, Yaşlılar Konseyi ve Türk Ticaret ve Sanayi Odası'nı içermektedir. Dördüncüsü, Konsey'in siyasi ve ekonomik otoritesi bölgesel ve uluslararası düzeyde büyümektedir. Beşinci olarak, Türk Dünyası'nın entegrasyonu kavramı benimsendi. Bu belge, uzun vadede Türk dili konuşan ülkelerin çok taraflı etkileşimini kalite açısından daha yüksek bir seviyeye çıkaracaktır.

Aziz dostlar, Türk medeniyetinin derin kökleri vardır. Eğer tarihe bakarsak, gezegenin en büyük kıtasında her zaman önemli roller oynamış ulusların torunlarıyız. Türk Dünyası'nın bugünkü önemini anlamak için dünyanın coğrafi haritasına bakmak yeterlidir. Özellikle, son dönemde - 1992 - 2019 yılları arasında 25 yıldan fazla - çeşitli Türk liderlerinin 17 toplantısının tamamına katıldığımı belirtmek isterim. Örneğin, "Türk" kelimesini ele alalım. Bu sözün her bir harfinin benim için özel bir anlamı vardır. İlk "T" harfi 'trust' güven, "U" harfi 'unity', yani birlik, "R" harfi 'renaissance' yani rönesans ve son olarak da "K" harfi 'kinship', yani akrabalık. Bu anlayışa dayanarak, birlik içindeki çalışmalarımın amacı ülkemizi daha da yakınlaştırmaktı ve bu hedefe ortak çabalarımızla ulaştığımız için çok mutluyum.

Bizim yaklaşık 160 milyona yakın sayıdaki kardeşlik ailemiz güçleniyor, genişliyor ve gelişiyor. Bununla beraber bugün hepimiz biliyoruz ki, dünyada büyük güçler arasındaki çatışma ve güvensizlik sonucunda karmaşık bir jeopolitik durum ortaya çıkmıştır. Bazen, Konseyimiz üyesi ülkelerimiz arasında dahi halledilmesi gereken konular ortaya çıkmaktadır. Elbette böyle durumlarda elleri bağlı oturmuyoruz. Birlikte çözümler buluyoruz ve çözüyoruz. Bu her zaman da böyle olmalıdır. Örneğin, Türk Dünyası'nın Entegrasyon Konsepti'nin kabul edilmesi ve benim Çolpan-Ata'daki Türk işbirliği örgütlerinin reformları konusundaki önerilerimle ilgili olarak bizim attığımız adımlar bu zorluklara cevap vermiştir.

Ümitvarım ki, hepimiz bir sonraki aşamaya yani ortak Türk geleceğinin yeni ufuklarını oluşturmaya başlamanın zamanının geldiğini düşünüyoruz. Bu konuda iki önerim var. Bunlardan ilki, 'Türk Vizyonu 2040' stratejik belgesinin hazırlanmasıdır. Bu program, Türk Birliğinin uzun vadeli hedeflerini ve bu hedeflere ulaşma yollarını yansıtmalıdır. Programda ayrıca kültür ve eğitim, gençlik politikası ve sağlık, dijitalleşme ve yapay zekanın yanı sıra Türk beşiğinin – Türkistan şehrinin gelişimi ile ilgili bölümleri de içermesi gerekiyor.

Halihazırda Kazakistan zaten Türkistan şehrinde büyük inşaat işleri başlatmıştır. Bu belgede, uygun analizlerin yapılmasının ardından mevcut ve önceki toplantılarda ortaya konan girişimlerin uygulanması için yol haritasına da yer verilmelidir. Belgenin ülkelerimizdeki ulusal kalkınma programları ile bağlantılı olmasını sağlamak da önemlidir. Aynı zamanda, bir bu örgütte şeffaflığı da sağlamalı ve kapalı bir blok oluşturmak için heveslenmemeliyiz. İkinci olarak da, gelecekte Konsey adını değiştirmeyi düşünmek gerekir. Bizim sadece dilimiz değil, tarihimiz, kültürümüz, dünya görüşü ve geleneklerimiz de aynı kaynaktan besleniyor. Buna dayanarak, Türk Dünyası'nın entegrasyonunun başarısı sadece bizim ailelerimiz için değil, Avrasya bölgesindeki güvenlik ve istikrarı güçlendirmek için de stratejik öneme sahip. 21. yüzyıl bize bu fırsatı veriyor ve bu kullanılmalı. Ayrıca, Türkçe Konuşan Devletlerin İşbirliği Konseyi'nin örgütsel seviyeye yükseltilebileceğini düşünüyorum. Dolayısıyla, eğer Konseyimiz bir organizasyon haline gelirse, kuruluşumuz Türk dilli değil, Türk Devletleri Teşkilatı olarak adlandırılabilir. Ortak köklerimiz olduğunu biliyoruz, ancak geçtiğimiz yüzyıllarda ülkelerimiz öz yollarını değiştirdi. Aynı köklere sahibiz, bu sebeple de biz artık Türk Devletleri demeliyiz.

Şurasının VII Z
Bakı,

Özbekistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Şevket MİRZİYOYEV

ŞEVKET MİRZİYOYEV

Özbekistan için tarihi bir gün

Türk Konseyi'ne ilk defa tam üye olarak katılan Özbekistan Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev, zirvenin düzenlendiği 15 Ekim 2019 tarihinin Özbekistan için "tarihi bir gün" olduğunu vurguladı. Konuşmasında üye ülkeler arasında ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesinin önemine değinen Mirziyoyev, ülkesinde son yıllarda ekonomik alanda elde edilen başarılardan bahsetti.

Özbekistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev konuşmasını şöyle sürdürdü: Öncelikle, bu toplantının organizasyonu ve bize gösterilen misafirperverliği için Azerbaycan halkına ve Ekselansları Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'e derin şükranlarımı sunarım. Ekselansları, Kırgız Cumhuriyeti Devlet Başkanı Sooronbay Jeenbekov'u da geçen yılki Türk Dili Konuşan Devletlerin İşbirliği Konseyi'ndeki başarılı başkanlığı için tebrik ediyorum. Meslektaşlarımın görüşlerine katılarak kuruluşumuzun gelişiminde kilit rol oynayan Kazakistan Cumhuriyeti'nin Kurucu Cumhurbaşkanı, Elbaşı Nursultan Abişeviç Nazarbayev'in Türk Konseyi'nin Onursal başkanının seçilmesine desteğim tamdır. Ayrıca ödül için de tebrik ediyorum.

Hürmetli dostlar, bugün Türk Keneşi'nin güzel Azerbaycan topraklarında 10. yıldönümünü kutlamamız derin sembolik anlamlar da taşımaktadır. Bu, uluslararası yapının temeli burada, Azerbaycan'da atılmıştır. Bu bizim için de büyük bir tarihi olay, çünkü Özbekistan artık Türk Konseyi'nin tam üyesi olmuştur.

Değerli meslektaşlarım, ülkemizin Konsey'e katılımı, ve onun Türk Dünyası'ndaki rolü ve önemi hakkındaki içten görüşleriniz için teşekkür ederim. Kuşkusuz Özbekistan'ın kuruma katılımı doğal tarihsel süreçlerin bir sonucudur.

Bugün tam üye olarak tarihi köprüleri güçlendirdiğimiz için mutluyuz. Tarihi Özbekistan topraklarında bizim ortak tarihimizin şerefli sayfaları yazılmıştır.

Dünya tarihinin ve kültürünün gelişimine paha biçilmez bir katkı yapan akademisyenler ve düşünürler, Musa Harzazmi, Ahmed Fargani, Ebu Reyhan Biruni, İbn-i Sina, Mirza Uluğ bey gibi büyük akademisyenler ve mütefekkirler mukaddes dinimizin tarihinde parlak izler bırakmış büyük ilahiyatçılar İmam Burai, İmam Tirmizi, İmam Maturidi, Bahauddin Nak-

şband, Müthiş eserleri ile Türk Dünyası'nı birleştiren Ali Şir Nevai gibi büyük şairler bahşetmiştir. Sadece Özbek halkı değil, onlarla tüm dünya gurur duymaktadır.

Genç nesiller için bu manevi zenginliği korunması ve öğrenilmesi hepimizin görevidir. En önemlisi Türk Konseyi'ne katılımımız halkımızın çıkarlarını tam olarak karşılamaktadır. Bugün sadece kültürel ve manevi ilişkiler değil, aynı zamanda ticari ve ekonomik ilişkiler de yeni bir seviyeye ulaşmıştır. Geçtiğimiz üç yıl boyunca ülkelerimiz arasındaki karşılıklı ticaret hacmi neredeyse iki katına çıktı. Üç binden fazla ortak şirket kurulmuştur, ulaşım bağlantıları genişliyor, vizesiz turist seyahatleri artıyor ve halkların kardeşlik bağları güçleniyor.

Değerli Zirve katılımcıları, dikkatinizi gündemde yer alan aşağıdaki konulara çekmek istiyorum. İlk konu, Konsey toplantısının ana gündem konusunu da oluşturan ve Özbekistan da dahil olmak üzere tüm üye devletler için büyük önem taşıyan küçük ve orta ölçekli işletmelerin geliştirilmesidir. Geçtiğimiz üç yılda, ülkemizde stratejik açıdan önemli bir alan olan özel mülkiyet ve girişimciliğin geliştirilmesine öncelik verilmektedir. Sonuç olarak, bugün GSYİH içindeki payı % 59'dur. Geleceğimizi küçük işletmelerin ve özel girişimciliğin gelişimi ile ilişkilendirdik. Bu alanın geliştirilmesi, sırayla, yeni ulaştırma ve iletişim ağları, lojistik merkezleri ve binlerce iş yaratacaktır. Bu süreçte ülkelerin deneyimlerini aktif olarak kullanmak istiyoruz.

Girişimciler arasında doğrudan, karşılıklı anlayış ve güvene dayalı ilişkiler kurmak için en uygun koşulları yaratmanın öncelikli görevlerimizden biri olduğunu düşünüyoruz. İş Dünyasının 500'den fazla temsilcisinin katılımıyla Taşkent'te bulunan Türkçe Konuşan Devletler İş Konseyi'nin yakın tarihli forumunun sonuçları da bu hedeflere ulaşmayı hedefliyor. Biz ortak teknoloji parkları, yenilikçi StartUp şirketleri ve girişim fonları kurulmasını teklif ediyoruz. Türk dili konuşulan ülkelerde ortak yatırım fonu oluşturmaya ve ticaret evleri açmaya hazırız.

İkincisi, Konsey üye devletlerinin nüfusunun %40'ından fazlası gençlerden ibarettir. Yetenekli ve eğitimli gençleri girişimciliğe çekmek amacıyla, Türk Konseyi içinde genç girişimciler için bir "Genç Girişimciler Forumu"nu oluşturmayı ve ilk toplantısını gelecek yıl Özbekistan'da yapmayı öneriyoruz.

Üçüncüsü, ülkelerimizdeki büyük ulaştırma ve iletişim projelerinin uygulanması, Orta Asya-Türkiye ulaşım koridoru yoluyla Avrupa, Çin ve Güney Asya pazarlarına erişim sağlamak için büyük imkanlar sunacaktır. Bu aynı zamanda, yeni Bakü-Tiflis-Akhalkalaki-Kars demiryolunun potansiyelini etkin olarak kullanılmak anlamına da gelmektedir. Biz transit ve lojistik merkezlerin kurulmasında Aktau, Türkmenbaşı, Elet, Samsun ve Mersin limanlarının modern altyapısının kuruması konusuyla da ilgilenmekteyiz. Ayrıca, ülkemizin sorumlu kuruluşlarının, Türk Konseyi topraklarında dış ticaret mallarının taşınmasında karşılıklı olarak anlaşılan ayrıcalıkların ve tercihlerin kullanılmasını birlikte değerlendirmelerini önermekteyiz.

Dördüncüsü, turizm alanındaki faaliyetlerimizi de destekliyoruz. Son üç yılda, Konsey'e üye devletlerden Özbekistan'ı ziyaret eden turist sayısı neredeyse iki katına çıkmıştır. Geçen yıl hazırlanan "Modern İpek Yolu" turizm programında aktif olarak yer almaya hazırız. Eminim ki, 2020 yılında tarihi Hiva şehrinin Türk Dünyası'nın kültürel başkenti ilan edilmesi, kardeş halklarımızın dostluğunu ve yakınlaşmasını daha da güçlendireceğine inanıyorum.

Değerli zirve katılımcıları, ilişkilerimizin daha da gelişmesinde kültürel ve insani ilişkileri önemli bir faktör olarak görüyoruz. Hepimiz, Yunus Emre, Ali Şir Nevai, Fuzuli, Mahtumgulu ve Abay gibi, Türk Dünyası'nın dahi şahsiyetlerinin çalışmalarına büyük saygı duyuyoruz. Ülkelerimizin her birinde kendi dillerinde 100 ciltlik "Türk Edebiyatının İncileri" dizisini yayınlamayı, böylece değerli manevi miraslarının tüm insanlar için daha erişilebilir olmasını öneriyoruz. Bu yayın, Konsey üyesi devletlerin literatürünün en iyi örneklerini içerecektir Ayrıca Konsey bünyesindeki Uluslararası Türk Akademisi'ne üye olmaya hazırız. Yine, çağdaş edebiyat ve sanat, tarih bilim ve mimarisinde büyük başarılara imza atan Konsey üyesi ülkelerin temsilcilerini teşvik etmek için TÜRKSOY Uluslararası Ödülü kurulmasını da öneriyoruz.

Sevgili dostlar, Türk Konseyi dönem başkanlığının Azerbaycan Cumhuriyeti'ne geçmesi vesilesiyle İlham Aliyev'i tebrik ediyorum ve bu sorumlu ve şerefli görevinde başarılar diliyorum.

Kırgızistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sooranbay CEENBEKOV

SOORANBAY

CEENBEKOV

Türkiye'nin büyük nüfuzu, Göçebe Oyunlarının dünya çapında yaygınlaşmasına yeni bir ivme kazandıracaktır.

Kırgızistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Soronbay Ceenbekov'da konuşmasına ev sahibi sıfatıyla bu toplantının organizasyonu ve gösterilen misafirperverliği için Azerbaycan halkına ve Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'e teşekkürlerini iletip, Özbekistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev'in Türk Konseyi'ne tam üye olmasından duyduğu memnuniyeti belirterek ve Türk Konseyi'nin kuruluş fikri ve gelişiminde kilit rol oynayan Kazakistan Cumhuriyeti'nin Kurucu Cumhurbaşkanı, Elbaşı Nursultan Abişeviç Nazarbayev'in Türk Konseyi'nin ömür boyu onursal başkanını seçilmesine desteğim tamdır ve ayrıca ödül için de tebrik ediyorum diyerek konuşmasına başladı.

Ceenbekov: "Bu yıl Türk Konseyi'nin kuruluşunun üzerinden 10 yıl geçmekte ve bugünkü zirvenin Azerbaycan'da yapılması da bu çerçevede çok anlamlıdır. Örgütümüz ile birlikte Türk Akademisi, Türk Kültür ve Miras Vakfı ve diğer kuruluşlar da artık kurulmuştur.

Hürmetli meslektaşlarım, Kırgızistan'ın organizasyonumuzdaki başkanlığı sona ermek üzere ve ülkelerimiz arasındaki dostane ilişkileri güçlendirmek için elimizden gelenin en iyisini yaptık. Kuruluşumuzdan bu yana gerçekleşen 55 önemli girişimden 15'i Kırgızistan'da gerçekleşti. Kırgızistan'ın dönem başkanlığı döneminde Özbekistan, Türk Konseyi'nin tam üyesi oldu ve Macaristan da organizasyonumuzda gözlemci statüsü kazandı. Konseyimizin Budapeşte'de temsil edilmesinin, Türk devletlerinin ve Avrupa ülkeleri arasındaki karşılıklı ilişkilerin daha da güçlendirilmesinde önemli bir rol oynayacağına inanıyoruz. Özbekistan ve Macaristan'ın katılımıyla tüm ilişkilerimizin yeni bir ivme kazanacağını düşünüyorum. Gelecekte ülkelerimizin entegrasyonunu ve yeni önemli belgelerin kabul edilmesini sağlayacağımıza inanıyorum. Ülkelerimiz arasında bir yatırım ve entegrasyon fonu oluşturduk. Taşımacılık ve

sanayi sektörlerinde çalışıyoruz ve Kırgızistan, İslam İşbirliği Teşkilatı'nda Konseyimizin gözlemci statüsünü kazanması için Arap ülkeleri nezdinde etkili çalışmalar yapmıştır.

Türk Konseyi Zirvesi'nde konuşan Kırgızistan Cumhurbaşkanı Ceenbekov ayrıca üye ülkeler arasındaki ticaret, ekonomik ve yatırım iş birliği potansiyelinin artırılmasına dikkat çekti. Ceenbekov "Kırgızistan, Türkiye, Kazakistan ve Özbekistan ile birçok alanda iş birliği yapıyor. Azerbaycan ve Macaristan ile ortak girişimciliğin geliştirilmesine ilgi duyuyoruz." diyerek Kırgızistan'ın kapılarının her zaman Türk ülkelerinden ortaklara açık olduğunu mesajını verdi.

Ceenbekov, "Türk Konseyi ülkelerinin toplam gayrisafi yurt içi hasılası yaklaşık 1,5 trilyon dolar. Bu nedenle, ortak ekonomik fırsatlardan tam olarak yararlanmalıyız. Türk Konseyi üyesi ülkelerle ekonomik iş birliğini geliştirmek istiyoruz." ifadesini kullandı.

"Sekreterya bu istikamette çalışmalara devam etmelidir. Oş, Türk Dünyası'nın kültür başkenti seçilmiştir. Birtakım kültürel ve etnografik olayların yanı sıra "Oş, Türk medeniyetinin başkentidir" etkinliği düzenledik. Bu etkinliklerin düzenlenmesinde desteğiniz için hepinize teşekkür ederim. Bu zirvenin bir sonucu olarak bir dizi yeni belgeyi kabul edeceğimizi ve ticaret, ekonomik ve yatırım işbirliği potansiyelini artıracağımızı umuyorum. Küçük ve orta ölçekli işletmelere destek özellikle önemlidir. Bahsettiğim gibi, Kırgızistan her zaman Türkçe konuşan ülkelerden olan ortaklarımıza her zaman açık olacaktır. Halen, Kırgızistan ile Türkiye, Kazakistan ve Özbekistan arasında çok sayıda ortak girişim bulunmaktadır. Azerbaycan ve Macaristan'dan ortaklarımızla iş ilişkilerinin geliştirilmesi ile de ilgileniyoruz. Bugün, ülkelerimiz arasında bilgi ve telekomünikasyon teknolojileri ve "yeşil" bir ekonominin gelişimi alanında işbirliğini güçlendirmeyi öneriyorum.

Ülkemizin gayri safi yurtiçi hasılasının yaklaşık 1.5 trilyon dolar olduğunu not etmek istiyorum. Bu nedenle işbirliğimizi güçlendirmeli ve potansiyelimizi kullanmalıyız. Kırgızistan bu yönde azim ve başarıyla çalışıyor, ulaşım koridorlarını genişletiyor, enerji tesisleri inşa ediyor, hafif sanayi ve tarımı geliştiriyor. Lojistik, taşımacılık, turizm ve yenilikçi teknolojiler gibi sektörleri de başarıyla geliştiriyoruz. Tüm bu alanlarda sizinle birlikte çalışmaya hazırız. Kırgızistan ve Kazakistan'ın Avrasya Ekonomik Birliği'ne katılması sayesinde, 190 milyon insanın piyasası ortaklarımıza sunuldu. Örgütümüz ekonomik işbirliği geliştirme açısından kullanılmayan birçok potansiyele sahiptir. İşbirliğimizin bir diğer alanı ise Dünya Göçebe Oyunlarıdır. Biz Dünya Göçebe Oyunları düzenleme hakkını Türkiye'ye verdik. Türkiye'nin büyük nüfuzunun, Göçebe Oyunlarının dünya çapında yaygınlaşmasına yeni bir ivme kazandıracağını düşünüyorum. Hepinizi bir sonraki Göçebe Oyunlarında aktif olarak yer almaya davet ediyorum.

Aziz meslektaşlarım, ben Türk Konseyi başkanlığını Azerbaycan Cumhuriyetine devrediyorum. İlham Aliyev'in, ekonomik reformlar ve yatırımları celbetme konusundaki politikaları zaten meyvelerini veriyor. Bugün Azerbaycan dünya siyasetinde özel ve önemli bir yere sahip. Biz kardeşimiz Azerbaycan'ın başarıları ile ilgili tüm haberleri sevinçle karşılıyoruz. Azerbaycan başkanlığında, ekonominin, ticaretin, yatırımların ve diğer alanların geliştirilmesinde işbirliğinin güçlendirileceğine inanıyorum. Azerbaycan başkanlığının etkili olacağına inanıyorum. Daha fazla gelişme için çok fırsatımız olduğunu düşünüyorum. Tüm potansiyelimizi ve imkânlarımızı ortaklaşa ve etkili bir şekilde kullanırsak, ülkelerimiz arasındaki işbirliği halklarımızın yaşam koşullarını daha da iyileştirecektir.

Macaristan Cumhuriyeti Başbakanı
Viktor ORBAN

VİKTOR ORBAN

Türk Konseyi'nin Avrupa ile ilişkilerini geliştirilmesinde önemli roller oynamak istiyoruz.

Macaristan Cumhuriyeti Başbakanı Viktor Orban zirvenin düzenlenmesi için Başkan İlham Aliyev'e minnettarlığını ve şükranlarını ileterek konuşmasına başladı. Orban Bakü'ye sık sık geldiğini ve ziyaretlerinin her defasında gördüğü fantastik gelişmeler için Azerbaycan Cumhurbaşkanını tebrik etti. Ayrıca Kırgız Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sooronbay Jeenbekov'u başarılı dönem başkanlığı için tebrik etti.

Viktor Orban konuşmasını şöyle sürdürdü: Kıpçakların büyük dostu Kazakistan'ın kurucu Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev'i en yüksek ödülü aldığı için tebrik etmek istiyorum. Kıpçakların Macaristan'da yaşadığını herkes bilmez ve Macarların çoğunun damarlarında Kıpçak kanı akmaktadır. Hatta Macaristan'daki Kıpçakların kendi belediyeleri ve kendi öz yönetimleri vardır. Sayın Cumhurbaşkanı Nazarbayev, Macar Kıpçaklarının onursal başkanıdır. Her yıl Kıpçaklar buluştuğunda biz onu Macaristan'dan selamlıyoruz. Sayın Cumhurbaşkanı, sizi en yüksek ödül için tebrik ediyoruz.

Bir yıl önce Kırgızistan'da bu toplantıya katılma fırsatım oldu. Biz beş yıldır boyunca Türk Kenesi Parlamenterler Meclisi üyesiyiz ve aynı zamanda Uluslararası Türk Akademisi'nin çalışmalarına katılıyoruz. Türk Konseyi'ne katkı sağlamak için gözlemci üye olduk. Türk Konseyi'nin Avrupa ile ilişkilerini geliştirilmesinde önemli roller oynamak istiyoruz. Türk Konseyi'nin kısa süre önce açılışı yapılan Avrupa Temsilcilik Ofisi bu konuda büyük role sahip olacaktır. Bu kalıcı bir temsildir, ancak aynı zamanda iş forumları ve kültürel etkinlikler için de bir platform sağlayacaktır. Delegelerinizi almak için sabırsızlanıyoruz ki, böylece çalışmalar en kısa sürede başlayabilsin. Ve ayrıca bugün genel merkez anlaşmasının imzalanması konusunda anlaştıkları için Ekselansları'na teşekkür ederim.

Sayın Devlet Başkanları, biz ekonomik ve ticari işbirliğine büyük önem veriyoruz. Macaristan'ın

ihracatı gayri safi yurt içi hasılamızın %85'ini oluşturuyor. Geçtiğimiz yıl %5'lik bir ekonomik büyüme kaydettik ve bu büyüme bu yıl da tekrarlanacak. Macar firmalarının yurtdışında yatırım yapmalarına yardımcı olmak için bir yatırım programı başlattık ve onları destekliyoruz. Başbakanlığım sırasında Macaristan ile Türk Keneşi Üye Devletleri arasındaki ticaret hacminin iki katına çıkarak dört milyar dolara ulaşmıştır. Macar Eximbank'ın Türk Keneşi Üye Devletleri için bir kredi limiti açtığını bildirmek isterim. Bu kredilerden hem sizin firmalarınız ve hem de Macar firmaları birlikte istifade edebilecektir. Macaristan-Türkiye firmaları için 195 milyon Euro; Macaristan-Kazakistan işbirliği için 80 milyon Euro; Macaristan-Özbekistan işbirliği için 80 milyon Euro; Macaristan-Azerbaycan işbirliği için 80 milyon Euro ve Macaristan-Kırgızistan işbirliği için 27 milyon Euro kredi açtık. Türk Konseyi'nin Ticaret ve Sanayi Odası'nın çalışmalarına aktif olarak katılıyoruz. Firmalarınız bu kredi limitlerini kullandığında,bu limitleri daha da artırabiliriz.

Sayın Başkanlar. Ülkelerimiz arasındaki coğrafi uzaklık oldukça fazla. Bu nedenle vatandaşlarımızın kendi aralarında iletişim kurmaları özellikle önemlidir. Şu anda Türk Keneşi ülkelerinden gençlere toplam 725 Macar devlet bursu verdiğimizi bildirmek isterim: Kazak öğrenciler için 250 burs; Azerbaycanlı öğrencileri için 200 burs; Türk öğrenciler için 150 burs; Özbek öğrencileri için 75 burs ve Kırgız öğrenciler için 30. Biz bu rakamları daha da arttırmaya hazırız.

İzninizle, bugün Avrupa Birliği'nde olup bitenler hakkında birkaç kelime söylememe izin verin. Şu anda Avrupa Birliği'nin yeni organları oluşturuluyor: Parlamento yakın zamanda seçildi, komisyon kuruldu ve komiteler seçildi ve Komisyon kuruldu. Şu anda, komiteler seçildi. Tüm üye ülkeler temsilcilerini komitelere göndermekte, ciddi sorumluluklar üstlenilmektedir. Macaristan şu anda, bu Avrupa hükümetinde, Macarlara genişleme ve komşuluk politikası komitesinin verilmesini sağlamak için mücadele ediyor. Zorlu bir mücadele ama bunun için ciddi mücadele ediyoruz. Eğer başarırsak Türkiye'nin Avrupa Birliği (AB) ile müzakerelerinde ve Azerbaycan'ın Doğu Ortaklığı kapsamında AB ile geliştirdiği ilişkilerindeki çabalarına destek olmaktan memnuniyet duyarız.

Brexit hakkında birkaç kelime söylemek ve Türk Konseyi'nin dikkatini buna çekmek istiyorum. Şimdiye kadar kimse kesin olarak bilmiyor. Fakat bence İngilizler AB'yi bu aydan sonra terk edecekler. Şimdiye kadar, İngiliz şirketleri ve bu ülkeler arasındaki Türk Konseyi üye ülkeleriyle olan ilişkiler AB'nin oyun kuralları ile düzenlenmiştir. Şimdi İngilizler Avrupa Birliği'nden ayrılacaklar. AB'nin ortak ticaret politikasını bırakacaklar. Bu nedenle, herkesle ayrı ayrı yeni anlaşmalar imzalayacaklar. Doğal olarak, Macaristan ile olan ticari ilişkileri İngiltere ile Avrupa Birliği arasındaki gelecekteki bir anlaşmayla atılacak. Ama bu durum sizin için böyle olmayacak. Bu yüzden Türk Keneşi'ne yeni İngiliz-Azeri, İngiliz-Türk, İngiliz-Kazak, İngiliz-Özbek ve İngiliz Kırgız ticaret anlaşmalarında mümkün olan en kısa sürede İngiltere ile görüşmeler yapmasını ve müzakereleri başlatmasını tavsiye ediyorum; Çünkü, bu tür anlaşmaları tamamlama fırsatları şimdi açılacak. Şimdiye kadar bu mümkün olmadı, ama yakında olacak. Çünkü daha önce durum böyle değildi. Tavsiyem kendimizi bu yeni fırsata hazırlamaktır ve mümkünse bu fırsatları koordine etmeliyiz.

6 DEVLET
TEK MİLLET

"Dilde, Fikirde, İşte Birlik"

TÜRK KONSEYİ

Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan ve Kırgızistan tarafından, 2-3 Ekim 2009 tarihlerinde Nahçıvan'da düzenlenen 2009 Zirvesi sırasında imzalanan Nahçıvan Anlaşması'yla, Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi'nin (Türk Konseyi) kurulması kararlaştırılmıştır. Anlaşma 17 Kasım 2010 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 14 Ekim 2019 tarihinde Özbekistan tam üye, 2018 yılında ise Macaristan gözlemci üye olmuştur. Yakın gelecekte Türkmenistan'ın da üyeliği beklenmektedir.

Türk Konseyi'nin Yapısı

- **Devlet Başkanları Konseyi**
- **Dışişleri Bakanları Konseyi**
- **Aksakalılar Konseyi**
- **Kıdemli Memurlar Komitesi**
- **Genel Sekreterlik**
  İstanbul

Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi (Türk Konseyi), Türk Dili Konuşan devletler arasında kapsamlı işbirliğini derinleştirmek, bölgesel ve küresel barış ile istikrara katkıda bulunmak amacı ile uluslararası bir örgüt olarak 2009 yılında kurulmuştur.

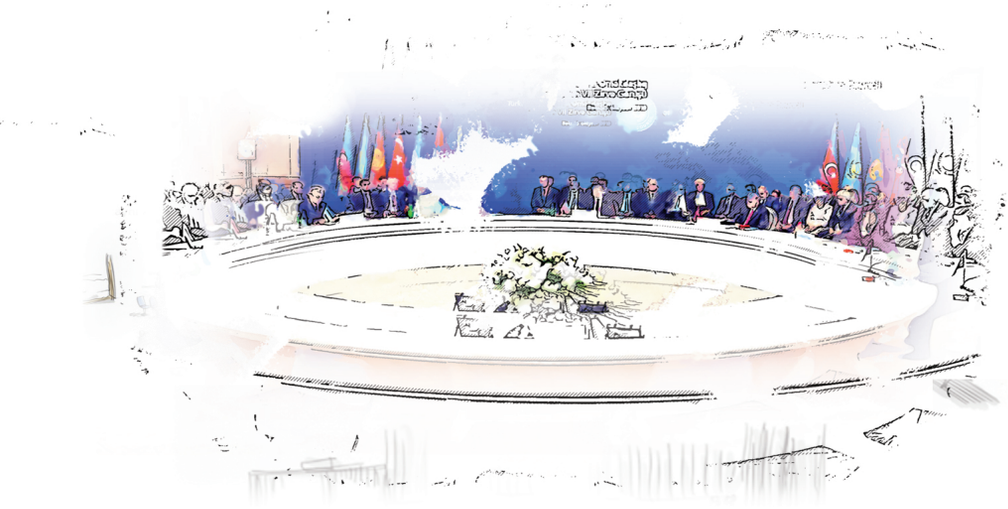

Türk İşbirliği Örgütleri

- **TÜRKPA**
  Bakü
- **TÜRKSOY**
  Ankara
- **Türk Akademisi**
  Nur-Sultan
- **Türk Kültür ve Miras Vakfı**
  Bakü

Türkmenistan Cumhuriyeti Başbakan Yardımcısı
Pürli AĞAMURADOV

PÜRLİ AĞAMURADOV

Türk Konseyi en fazla önem verdiğimiz uluslararası örgütlerden birisidir. Zirveye katılımımız Türkmenistan'ın özel ilgisinin göstergesidir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın gelecek yıl tam üye olarak görmek istiyoruz dediği Türkmenistan adına zirveye Türkmenistan Cumhuriyeti Başkan Yardımcısı Pürli Ağamuradov katıldı. Ağamuradov konuşmasına Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'e teşekkür ederek ve Türkmenistan Cumhurbaşkanı Gurbangulu Berdimuhamedov'un zirveye özel selamlarını ileterek başladı.

Ağamuradov: "Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi VII. Zirvesi'ne "Özel Konuk" sıfatıyla katılma davetiniz ve heyetimize gösterilen sıcak misafirperverlikten dolayı Azerbaycan Cumhurbaşkanı'na teşekkür ederim.

Toplantının değerli katılımcıları, bizleri ortak tarihimiz birleştirmektedir. Halklarımız ve ülkelerimiz arasındaki ilişkiler güçlenmekte ve ortak tarihe, kültürel ve manevi değerlere dayanmaktadır. Halklarımızın birçok ortak değerleri var. İşbirliğimizin olumlu dinamiklerini ön plana çıkarmak oldukça önemlidir.

Bugünkü zirve toplantısı bizim için çok önemli bir hadisedir. Bu yüzden ortak değerler etrafında birleşmesi çok daha kolaydır. Türkmenistan'ın dış politikasının ana istikametlerinden birisi kültürel diplomasidir. Çoklu lojistik merkezlerinin yaratılması oldukça önemli bir husustur.

Türkmenistan, Orta Asya, Hazar Denizi ve Orta Doğu'dan Avrupa'ya ve diğer kıtalara ulaştırma koridorlarının kurulmasını desteklemektedir. Türkmenistan bu alanda çok ciddi bir şekilde işbirliğini desteklemektedir.

Dahi şahsiyetlerimiz bizim gururumuzdur ve uluslararası arenadaki değerlerimizi tanıtmaya hizmet etmektedir. 21. yüzyılın başarılarını halklarımız tarafından barışı desteklemek için kullanılması gerektiğini düşünüyorum.

Sayın Devlet Başkanları, İnşallah Türk Konseyi'nin VII Zirvesi daha yakın işbirliğine ve halklarımız arasındaki bağların güçlendirilmesine yol açacaktır. Teşekkür ederim.

Türk Konseyi Genel Sekreteri
Baghdad AMREYEV

BAGHDAD

AMREYEV

Türk Konseyi Genel Sekreteri Baghdad Amreyev konuşmasına zirvenin 10. yıl dönümü toplantısında Devlet ve Hükümet Başkanları ile birlikte olmaktan büyük onur ve gurur duyduğu ifade ederek başladı. Amreyev, Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın İlham Aliyev'e, Zirve hazırlıklarına ve Türk Konseyi'ne paha biçilmez katkıları için; Kazakistan Kurucu Cumhurbaşkanı Sayın Nursultan Abiseviç'e tüm Türk Dünyası'nı birleştirme çabaları için, Kırgızistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sooronbay Ceenbekov'a, Kırgızistan'ın dönem başkanlığı esnasındaki liderliği için, Recep Tayyip Erdoğan'a Türk Konseyi'ne destekleri ve Türk ve İslam dünyasının çıkarlarını korumadaki önemli rolü sebebiyle teşekkür etti. Türk Konseyi Genel Sekreteri olarak kendilerini kabul eden ve değerli tavsiye ve fikirlerini paylaşan Kazakistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Kasim-Jomart Tokayev'e içten şükranlarını sunarak ve teşekkür ederek konuşmasını sürdürdü.

"Cholpon-Ata'daki Zirve sonrası geçen bir yıldan daha az olan süre Türk Konseyi'nde işbirliğini genişletme ve derinleştirme konusunda en başarılı ve dinamik dönemdi. Öncelikle, Türk Konseyi kardeş Özbekistan'ın örgüte katılımıyla genişledi. Bu fırsatı değerlendirerek, bu tarihi karar için Özbekistan Devlet Başkanı Şövket Mirziyoyev'e şükranlarımı sunarım. Bu önemli adımın Türk Konseyi'nin çalışmalarına yeni bir ivme kazandıracağı ve Türk Dili konuşan ülkelerin Türk Keneşi'nin ortak mavi bayrağı altındaki işbirliğinin genişlemesini hızlandıracağına inanıyorum.

Bu yılın bir başka güzel haberi ise, Dışişleri Bakanlarımızın katılımıyla Budapeşte'deki Türk Konseyi'nin Avrupa ofisinin açılışı oldu. Bu adım, Macaristan'ın Türk Dünyası'yla ilişkilerini geliştirme niyetini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, Türk Konseyi'nin Avrupa'da ve tüm dünyadaki tanıtımına katkıları için Macaristan Başbakanı Viktor Orban'a şükranlarımı sunarım.

Bu yıl kardeş Türkmenistan ile ilişkilerimizi önemli noktalara taşıdık. Son zamanlarda, Türkmen lider ile resmi görüşmeler sırasında, Türkmenistan'ın Türk Konseyi'nde "Gözlemci Statüsü" alması konusunda anlaşmaya vardık. Önümüzdeki aylarda bu sorunun çözüleceğinden eminiz.

Ekselansları, Değerli Devlet Başkanları;

Türk Keneşi'nin kuruluşundan buyana sizlerin talimatlarınız gereğince üye ülkeler arasındaki ekonomik işbirliğinin derinleşmesi, hep öncelikli konu olmuştur. Bu nedenle mevcut zirveyi "Üye Devletlerde küçük ve orta ölçekli işletmelere destek" başlığına adadık. Bu yıl 15 bakanlık toplantısı yaptık. Bunlardan sekizinde ekonomiden sorumlu bakanlarla bir araya geldi. 17 Mayıs'ta Türk Konseyi'nin bir parçası olarak, Türk Ticaret ve Sanayi Odası'nı Nur-Sultan'da kurduk. Bu organizasyonun ülkelerimiz arasındaki ticaret ve ekonomik ilişkilerin gelişimine önemli katkı sağlayacağına inanıyorum. Dün Özbekistan ve Macaristan ticaret odaları resmen bu sürece katılmıştır. Bir hafta önce Taşkent'te 500 girişimcinin katılımıyla büyük bir iş forumu düzenledik. Dün ayrıca Bakü'de bir iş forumu düzenledik. Bu forumlara iştirak eden işadamlarımız arasında onlarca anlaşma imzalandı. Bu yıl ekonomideki bir diğer önemli girişim ise Türk Yatırım Fonu'nun kurulması oldu. Umarım desteğinizle, ülkelerimiz arasındaki küçük ve orta ölçekli işletmeler aracılığıyla ticari ve ekonomik işbirliğine güçlü bir ivme kazandırır. Cholpon-Ata Zirvesi'nde siz devlet ve hükümet başkanlarımızın verdiğiniz talimatlara göre, Türk Konseyi'nde yapılacak reformlar üzerinde çalışıyoruz. Kurumlarımız arasında işbirliğinin etkinliğini artırmak amacıyla Türk Konseyi bünyesinde bir Koordinasyon Kurulu kurulmuştur.

Ekselansları, Sayın Başkanlar; Son 10 yıldır, Türk Konseyi'nin kendisini tam teşekküllü bir uluslararası örgüt olarak kabul ettirdiğini söyleyebilirim. Üye Devletlerarasında çeşitli alanlarda işbirliğinin geliştirilmesinde etkili bir mekanizma olduğunu bildirmek için her türlü sebep mevcuttur. Bu, Örgüt, ülkelerimizin ortak çıkarlarının teşvik edilmesi konusunda başarılı çalışmalar yapmaktadır.

Bugün Türk Konseyi, BM ve diğer etkili uluslararası örgütlerle yapıcı ilişkiler kurmuştur. Türk Konseyi'nin oluşumunun son 10 yılda tamamlandığını güvenle söyleyebiliriz ve örgütün gelişiminin bir sonraki aşamasına geçiyoruz. Nursultan Nazarbayev'in önerdiği gibi, gündemimizde Türk Vizyonu 2040 programı üzerinde çalışılması bulunmaktadır. Bu bağlamda, Konsey Sekreteryası, kuruluşumuzun beklentilerini tanımlayan "Türk Konseyi 2025" adlı yeni bir strateji belgesi üzerinde çalışmaktadır. Önerilerinizi bu belgeye ekleyerek, bir sonraki zirvede dikkatinize sunacağız.

Türk Dünyası'nın küresel bölgesel gündeminin önceliklerini temel alan yeni aşamayı hızlandırmak ve alt yapı, yatırımlar, mevzuat ve reel ekonomi alanlarındaki büyük projelerin uygulanması ile yeni bir entegrasyon seviyesine ulaşmak için üye devletler arasında işbirliğini derinleştireceğimizden eminiz. Bir sonraki adım, ekonomik işbirliğinin kilit alanlarında yeni ilke ve yaklaşımların uygulanmasını gerektirebilir. Dolayısıyla, bir serbest ticareti geliştirme stratejisi çerçevesinde veya üye devletler arasında ticaretin teşviki için tercihli ticaret anlaşmalarının satın alınması gündemde olabilir. Ekonomik işbirliğinin güçlendirilmesi, ticari ve karşılıklı yatırımları teşvik etmek ve küçük ve orta ölçekli işletmeleri desteklemek için en uygun finansal araçları gerektirir.

Önümüzdeki 10 yılda, küresel arenada önemli rol oynayan Türk Dünyası'nı daha nüfuzlu, güçlü ve ortak birliğe dönüştürmek için büyük coşkuyla çalışmaya hazırız. İlginiz için teşekkür ederim.

TÜRK KONSEYİ GENÇLER PLATFORMU'NUN 1. GENEL KURULU YAPILDI

Türk Konseyi Gençler Platformu'nun I. Genel Kurulu, Türk Konseyi 7. Zirvesi öncesinde Bakü'de yapıldı. Genel Kurulda bir araya gelen Türk Konseyine üye ülkelerin gençleri fikir alışverişinde bulunarak izlenecek strateji üzerinde görüşlerini bildirdiler.

Genel Kurul toplantısına Azerbaycan Gençlik ve Spor Bakanı Azad Rahimov, Türk Konseyi Genel Sekreteri Baghdad Amreyev, Milletvekili Ahmet Büyükgümüş, İslam İşbirliği Gençlik Forumu Başkanı Taha Ayhan, Türk Konseyi Proje Direktörü Ali Çiviler de katıldı.

Azerbaycan Gençlik ve Spor Bakanı Azad Rahimov, yapılan toplantının tarihi öneme sahip olduğunu belirterek şunları ifade etti: "Bu platformun ortak çabalarımız sonucunda faydalı olacağına ve gençlik ilişkilerinin gelişimine katkıda bulunacağına inanıyorum. Ortak bir kültür ve tarihe sahip olduğumuz için bizi bağlayan çok değerimiz var."

Genel Kurulun Türk Konseyi Liderler Zirvesi öncesinde gerçekleştirildiğini ifade eden Türk Konseyi Genel Sekreteri Baghdad Amreyev ise, "Gençler Zirve öncesi ilk kez bir araya gelerek fikir alışverişinde bulunup işbirliği için yeni yolları tartışıyorlar. Bakü'de gençlerin uluslararası işbirliği yönünde yeni geleneğinin temeli atılıyor. Bu tarihi olay hem de ülkeler arasındaki mevcut işbirliğinde yeni sayfa açıyor." şeklinde konuştu.

Öte yandan Türk Konseyi Gençler Platformu Başkanlığına Mirhasan Seyidov seçildi.

ILLEGAL TOURISM

All visits to the occupied NAGORNO-KARABAKH and surrounding regions of Azerbaijan without authorization of the official Baku are illegal and those who conduct such illegal visits bear legal responsibility.

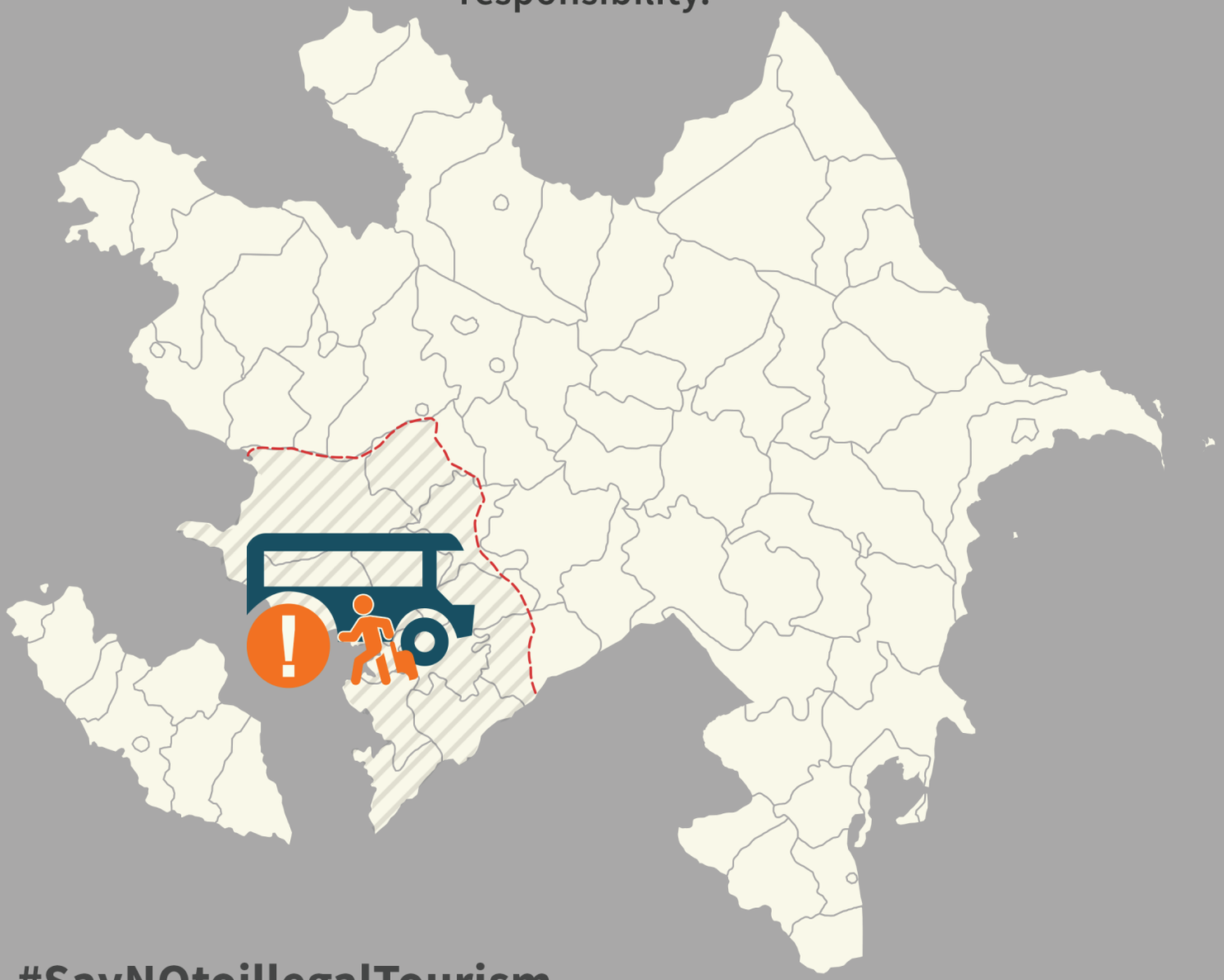

#SayNOtoillegalTourism
#MindYourSafety
#StopillegalTourism

Recep Tayyip Erdoğan @RTErdogan · 15 Eki
7. Türk Konseyi Zirvesi

Recep Tayyip Erdoğan @RTErdogan
7. Türk Konseyi Zirvesi

İlham Əliyev @azpresident

#Azərbaycan Türk Şurasına sədrliyi dövründə ikitərəfli və çoxtərəfli səviyyədə əməkdaşlığın dərinləşməsi üçün səylərini davam etdirəcək

06:38 - 16 Eki 2019

103 Retweet **607** Beğeni

77 103 607

T.C. Cumhurbaşkanlığı @tcbestepe · 15 Eki
Cumhurbaşkanı @RTErdogan, Azerbaycan'daki 7. **Türk Konseyi** Zirvesi temasları kapsamında Kazakistan'ın Kurucu Cumhurbaşkanı Elbaşı Nursultan Nazarbayev'le görüştü.

50 912 5439

T.C. Cumhurbaşkanlığı @tcbestepe · 14 Eki
Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği **Konseyi** 7. Zirvesi nedeniyle Bakü'de bulunan Cumhurbaşkanı @RTErdogan, Macaristan Başbakanı Victor Orban ile görüştü.

65 757 4166

Shavkat Mirziyoyev's Press-service @president_uz · 15 Eki
President Shavkat Mirziyoyev delivers speech at the Seventh Summit of the Turkic Council, voices a number of practical proposals for the development of interaction within the organization.

2 16 113

MFA Kazakhstan @MFA_KZ · 14 Eki
Түркітілдес мемлекеттердің Сыртқы істер министрлері Түркі кеңесіне Өзбекстанның кіруін құптады
mfa.gov.kz/kz/content-vie...

Министры иностранных дел тюркоязычных государств приветствовали вступление Узбекистана в #ССТГ
mfa.gov.kz/ru/content-vie...

Turkic Council
5 19 59

Mevlüt Çavuşoğlu @MevlutCavusoglu · 14 Eki
#TürkKonseyi Dışişleri Bakanları Toplantısında hitap ettik. Nahçıvan Anlaşması'nın 10. yıldönümünü kutluyoruz ve #Özbekistan'ın tam üyeliğinden memnuniyet duyuyoruz. Kardeşlerimize #BarışPınarıHarekatı hakkında da bilgi verdik. #İşteBirlikteyiz
#BaküZirvesi2019

16 288 1566

MFA Azerbaijan @AzerbaijanMFA · 14 Eki
Xarici İşlər naziri Elmar Məmmədyarov Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının (TDƏŞ) Xarici İşlər Nazirləri Şurasının 7-ci iclası çərçivəsində Türkiyə Respublikasının Xarici İşlər naziri Mevlüt Çavuşoğlu ilə görüşüb
#TurkicCouncil #BakuSummit2019
mfa.gov.az/news/909/6398

Turkish MFA ve AzEmbassyTurkey

Mevlüt Çavuşoğlu @MevlutCavusoglu · 13 Eki
#Özbekistan Dışişleri Bakanı kardeşimAbdulaziz Kamilov'la ikili ilişkilerimizi ve bölgesel gelişmeleri ele aldık. Özbekistan'ın 10. yıldönümünde #TürkKonseyi'ne katılımını memnuniyetle karşılıyoruz. Kardeş Özbekistan'la işbirliğimizi her alanda güçlendirmeye devam edeceğiz.

YTB @yurtdisiturkler · 15 Eki

Cumhurbaşkanı @RTErdogan: " Türk Konseyi üyesi ülkelerden yaklaşık 1300 öğrenciye @TurkiyeBurslari ile ülkemizde üniversite imkanı sunuyoruz. Türk Üniversitelerinden mezun olan on binlerce #TürkiyeMezunu öğrencimiz bugün Türk dünyasına gururla hizmet ediyor."

2 8 52

Turkic Council @TurkicCouncil · 16 Eki

#AzerbaycanCumhurbaşkanı @presidentaz:#Azerbaycan #TürkKonseyi dönem başkanlığı sırasında Üyeler arasında işbirliğini ikili &çok taraflı düzeyde derinleştirme çabalarını sürdürecektir. #TürkKonseyi Zirve sonuç bildirilerinde ülkelerin toprak bütünlüğüne destek ifade edilmektedir

Turkic Council, MFA Azerbaijan🇦🇿, Turkish MFA ve diğer 5 kişi

16 63

Azerbaijani Diaspora @DiasporaAz · 15 Eki

Fuad Muradov: "#Azərbaycan-#Türkiyə iki qardaşın rəhbərlik etdiyi dövlətlərdir" #DünyaTürkləriŞurası #Azerbaijan #Turkey #Diaspora @Turkic #Baküzirvesi2019

diaspor.gov.az/xeberler/x851....

5 42

Rifat Hisarcıklıoğlu @RHisarciklioglu · 14 Eki

Bakü'de Türk Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı olarak, altı ülkenin iş insanlarının katıldığı İş Forumu'nda konuştum.

4 26 280

About Hungary @abouthungary · 16 Eki

PM Orbán: Hungary can offer the Turkic Council a bridgehead to Europe and the EU buff.ly/2VT78AY

2 3 12

TURKSOY @turksoyorg · 15 Eki

Türk Konseyi 7. Zirvesi
Zirvede hangi liderler vardı?

İlham **Aliyev**
Recep Tayyip **Erdoğan**
Nursultan Nazarbayev
Sooronbay Ceenbekov
Şevket Mirziyoyev
Viktor Orban

5 64 312

Sinan Oğan @OrSinanOgan · 15 Eki

Demek ki, neymiş;
Ne varsa, yıldızda var ayda var;
Yine **Türk**'e, yalnız **Türk**'ten fayda var...
#BarışPınarıHarekatı
#TürkKonseyi
#BaküZirvesi2019
#VatanMesaimiz

79 769 6306

ŞAMİL AYRIM @samilayrim · 15 Eki

Cumhurbaşkanımız Sn. @RTErdogan Başkanlığındaki heyetimizin katılımı ile #Bakü'de düzenlenen Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi'nin 7.Zirvesini gerçekleştirdik.

1 5 29

Necdet Ünüvar @necdetunuvar · 15 Eki

Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi (Türk Konseyi) 7. Zirvesi öncesi #Türkiye ve #Azerbaycan'ın can dostu Dışişleri Bakanları Sn @MevlutCavusoglu ve Sn Elmar Memmedyarov, Bakü BE Sn Erkan Özoral ve Ankara BE Sn Hazar İbrahim ile
@AzerbaijanMFA
@TCBAKUBE
@AzEmbassyTurkey

1 18 70

TRT Bakü @trt_baku · 14 Eki

#Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip **Erdoğan**, #Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham **Aliyev** ile bir araya geldi.

#Zaqatala Sarayı'ndaki basına kapalı görüşme, 1 saat 10 dakika sürdü.
#Azerbaijan #baku #anlara #pazartesi

7 38 349

AZERBAYCAN'IN YAYLALARI TİKA ÖNCÜLÜĞÜNDE FESTİVAL ALANINA DÖNÜŞTÜ

Azerbaycan, turizm potansiyelini ortaya koyan, hem yerli hem de uluslararası basının dikkatini çeken etkinlikler kapsamında bu yıl Milli Yayla Festivali'ne ev sahipliği yaptı.

Azerbaycan, turizm potansiyelini ortaya koyan, hem yerli hem de uluslararası basının dikkatini çeken etkinlikler kapsamında bu yıl Milli Yayla Festivali'ne ev sahipliği yaptı. Azerbaycan'da geleneksel yayla kültürü ve oba geleneklerinin tarihsel ve kültürel öğeleri ile yaşatılması ve tanıtılması amacıyla Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı (TİKA), Cavad Han Tarih ve Kültür Vakfı ve Gedebey Valiliği işbirliğinde 2019 yılının yaz aylarında Milli Yayla Festivali düzenlendi. Festival Gedebey'in Miskinli-Düzyurt Yaylası'nda 26-28 Temmuz 2018 tarihlerinde organize edildi. Festival kapsamında, geleneksel Türk (Orta Asya, Anadolu Yörük, Azerbaycan) motifli yurtlardan müteşekkil bir Etno-Kasaba kuruldu.

Azerbaycan'da ilk kez düzenlenen festivale yoğun katılım oldu. Dünya Etnospor Konfederasyonu Başkanı Bilal Erdoğan'ın onur konuğu olduğu festivalin açılışında, Azerbaycan Tarım Bakanı İnam Kerimov, Türkiye'nin Bakü Büyükelçisi Erkan Özoral, Türkiye'nin Gence Başkonsolosu Zeki Öztürk, Gedebey Valisi İbrahim Mustafayev, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkan

Yardımcısı Hadi Turus, Dünya Etnospor Konfederasyonu Başkanvekili Hakan Kazancı, TİKA Bakü Program Koordinatörü Teoman Tiryaki, Cevat Han Tarih ve Kültür Vakfı Başkan Yardımcısı Müzadil Hasanov ve çok sayıda üst düzey yetkili de yer aldı. Festivale Azerbaycan'ın yanı sıra Türkiye, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Kazakistan, Kırgızistan, İran, Makedonya, Rusya, Irak başta olmak üzere 16 farklı ülkeden Türk topluluklarından davet edilen sanatçı, sporcu ve temsilcinin yanı sıra Azerbaycan'dan 40 binden fazla insan katıldı. Milli Yayla Festivali Azerbaycan'da ilk kez düzenlenmesine rağmen ziyaretçi akınına uğradı.

Dünya Etnospor Konfederasyonu Başkanı Bilal Erdoğan, etkinlikte yaptığı konuşmada, davetlilere Cumhurbaşka-

nı Recep Tayyip Erdoğan'ın selamlarını iletti. Azerbaycan'ın son yıllarda önemli spor organizasyonlarına imza attığını ifade eden Erdoğan, etkinlikteki coşkulu ve yoğun kalabalığın Azerbaycanlıların milli sporlara olan güçlü desteğini gösterdiğini vurguladı. Azerbaycan Tarım Bakanı Kerimov, festivalin Türkiye-Azerbaycan kardeşliğinin göstergesi ve örneği olduğunu vurguladı. Kerimov, festivalin gelecek yıllarda daha da güzel olacağını sözlerine ekledi. 3 gün süren festivalin geleneksel hale geleceği müjdesini Gedebey Valisi İbrahim Mustafayev verdi. Organizatörlere teşekkürlerini ileten Mustafayev, "Özellikle TİKA'ya teşekkür ederim. Çünkü onların büyük desteği oldu." dedi.

TİKA Bakü Program Koordinatörü Tiryaki Azerbaycan'da yaptıkları projelerden bahsederek, bunları artırarak sürdüreceklerini bildirdi.

Temsili Dede Korkut'un misafirleri selamlaması ile başlayan etkinlikte

demir dövme merasimi yapıldı, festival alanında kurulan Etno-Kasaba'da zanaatkarlar köşesi ve pazar yeri gezildi. Azerbaycanlı binicilerin Karabağ atlarıyla yaptığı akrobasi gösterisi büyük ilgi gördü. Binicilerin gösterinin sonunda Azerbaycan ve Türkiye bayraklarıyla tur atması davetlilerden büyük alkış aldı. Azerbaycanlı geleneksel halk sanatçılarının müzik gösterileriyle devam eden

etkinlikte Türk ve Kırgız okçuların yaptığı gösterilere de davetliler ilgi gösterdi.

3 gün devam eden Milli Yayla Festivali boyunca at üstü oyunlar, geleneksel güreş, okçuluk, geleneksel halk dansları, uygulamalı el sanatları, aşık ve ozan sanatçılarının gösterileri sergilendi. Etno-Kasaba'da, yurtların yanı sıra geleneksel el sanatları, yayla mutfağı, tarım ürünleri satış sergi yerlerinin kurularak, festival boyunca folklor, müzik, dans, geleneksel spor müsabakalarının düzenlendi.

Zengin ve çok yönlü kültür öğelerine sahip bir ülke olarak Azerbaycan'da yüz yıllar boyunca oluşturulmuş olan yayla kültürü ve oba gelenekleri söz konusu kültürel zenginliğin önemli bir parçasını oluşturmuştur. Türk geleneklerinde de önemli bir yer tutan göçebelik kültüründen de beslenen yayla kültürü ve oba gelenekleri, tarih boyunca ağırlıklı olarak hayvanlıkla uğraşan insanların yazın sıcak geçen ova ve düz arazilerdeki yaşam alanlarını geçici olarak terk ederek serin geçen dağ bölgelerine göç etmeleri ile oluşmuştur. İklim koşullarına bağlı olarak Mayıs ayında başlayan göçebe mevsimi Eylül-Ekim aylarına kadar sürermiş. Azerbaycan'da ile değişik ova ve düzlük arazilerde yaşayan insanlar tarih boyu coğrafi olarak köy ve kasabalarına yakın yaylalara göç ederek obalar kurarlarmış.

Yirminci yüzyılda Sovyet yönetimi ve modernleşmenin etki ve baskılarının (şehirli nüfus sayısında artış, tarım ve hayvancılıkta kolektif yapıların kurulması, ücretli emek ilişkileri, yeni yaşam alışkanlıkları v.b.) sonucu olarak yayla kültüründe bir gerileme olmuş, yayla kültürü biçim değişikliği yaşamış (yaylalarda yurtlardan taş evlere geçiş, turistik tesislerin kullanımı) olmakla birlikte, bu etkiler farklı toplumsal kesimlerin (kentli nüfus, sanatçılar) yayla kültürüne entegre olmasına yol açmıştır.

TİKA desteği ile düzenlenen ve ülke kamuoyunda büyük ilgi uyandıran Milli Yayla Festivali Azerbaycan'da yayla kültürü ve oba geleneklerinin tarihsel ve kültürel öğeleri ile yaşatılması ve tanıtılmasına hizmet etmiş olup, festivalin geleneksel hale getirilmesi öngörülmektedir.

AĞDERE, AĞDAM, FÜZULİ, CEBRAYİL VE KUBADLI
26 YIL ÖNCE ERMENİSTAN TARAFINDAN İŞGAL EDİLDİ

AĞDERE

7 Temmuz 1993 tarihinde Ermenistan tarafından işgal edildi.
Arazisi 1705 km^2 olan Ağdere'nin işgalden önce nüfusu 44 bin kişiydi.

2016 yılının Nisan ayında yaşanan çatışmalar sonucunda Ağdere arazisinin bir bölümü işgalden kurtarıldı.

AĞDAM

- Ağdam, **23 Temmuz 1993**'te işgal edildi. Ağdam'da camilerden, müslüman mezar taşlarına okullardan, anıtlara kadar dini ve kültürel simgeler yok edilmek amacıyla yakılıp yıkıldı.
- İşgal sonucunda 5 bin 897 Azerbaycanlı şehit düştü, 128 bin kişi ise vatanlarından göç etmek zorunda kaldı.

2016'da Cebrayil'in
Çocuk Mercanlı Köyü
Ermeni işgalinden kurtarıldı.

FÜZULİ VE CEBRAYİL

- Füzuli ve Cebrayil, **23 Ağustos 1993**'te işgal edildi.
- Füzuli'nin işgali sonucu 1100'den fazla Füzulili şehit, 113 kişi ise esir olmuştur.
- Cebrayil'de okul, hastane, cami ile birlikte kültürel miras yapıtları Ermenilerin denetimi altına geçmiştir.
- Cebrayilli 61 bin 100 kişi vatanlarından göç etmek zorunda kalmıştır.

KUBADLI

- Kubadlı, **31 Ağustos 1993**'te işgal edildi.
- Kubadlı'da 94 köyü yakıp yıkan Ermeniler, 205 kültürel ve sosyal yapıyla 12 tarihi anıtı yerle bir etti.

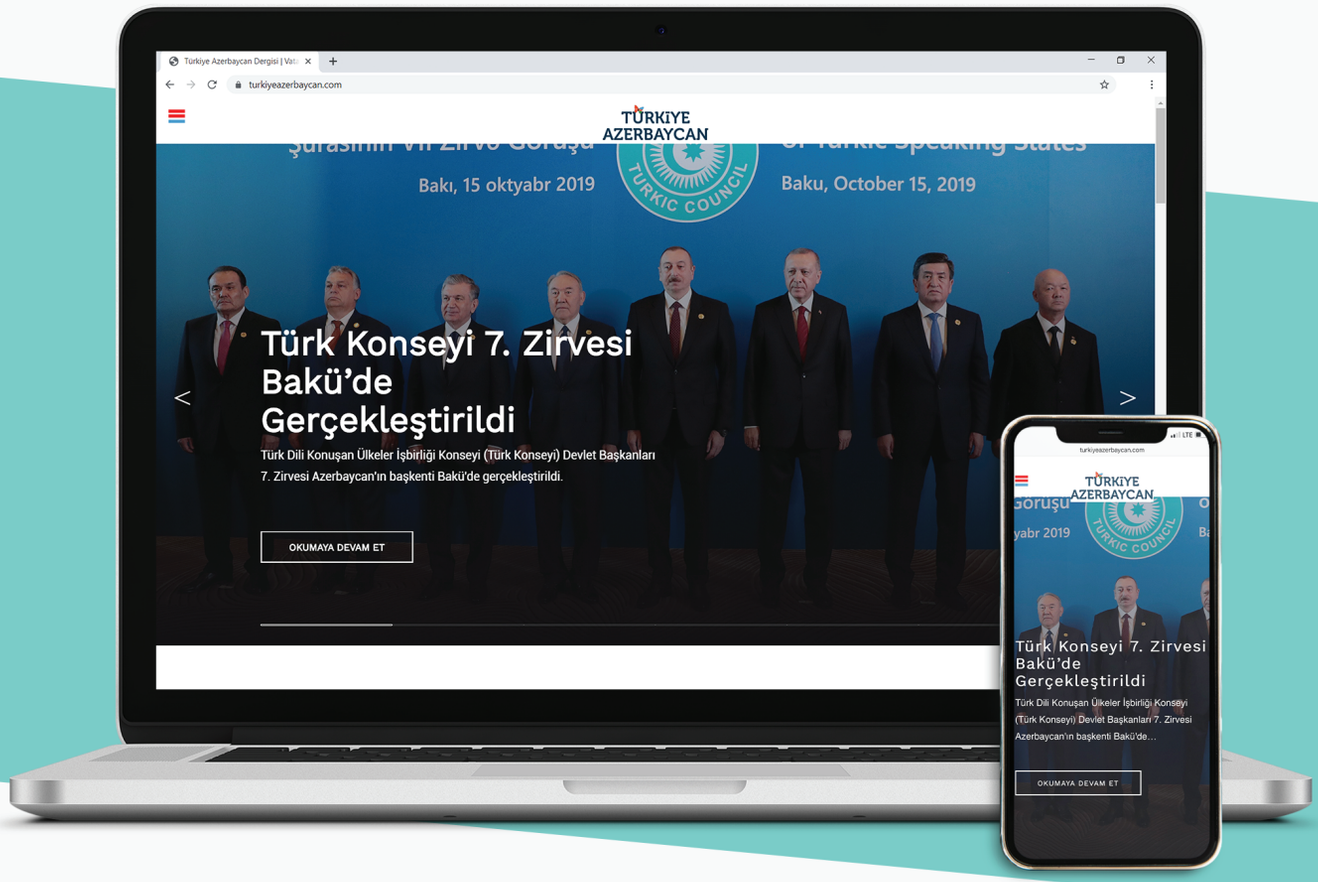

Dergimizde yer alan makale, röportaj, haber ve diğer içeriklerle birlikte dergimizin PDF formatına internet sitemizi ziyaret ederek erişebilirsiniz.

www.**turkiyeazerbaycan**.com

TrAzDergisi

TurkiyeAzerbaycanDergisi

TurkiyeAzerbaycanDergisi